

A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZETÉNEK
ÉS A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA DEMOGRÁFIAI BIZOTTSÁGÁNAK
KÖZLEMÉNYEI

46.

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL
NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET

Igazgató:

Dr. Molnár László

Készült:

a KSH Társadalomstatistikai Főosztályán, illetve
a Népeségtudományi Kutató Intézetben

Az elemzést írta:

Lakatos Mária

Főmunkatársak:

Cseh-Szombathy László

Ghyczy Béla

Lakatos András

ISBN 963 340 265 4

A FIATAL GYERMEKES ÖZVEGY NŐK HELYZETE

Budapest

1979/1

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
I. DEMOGRÁFIAI ÁTTEKINTÉS -----	9
II. A VIZSGÁLAT CÉLJA -----	13
III. A MEGÖZVEGYÜLÉS KÖRÜLMÉNYEI -----	15
1. A házasság időtartama, a férj halálának körülményei -----	15
2. Az elhunyt férj foglalkozása, iskolai végzettsége. Az özvegyek iskolázottsága, gazdasági aktivitása és munkakörülményeik férjük halála idején -----	15
3. Az özvegyek gyermekei -----	17
4. Az özvegy és tágabb családja -----	18
IV. AZ ÖZVEGY ÉLETÉNEK ALAKULÁSA FÉRJE HALÁLA UTÁN -----	21
1. Foglalkozás, munkakörülmények -----	21
2. Az özvegyek anyagi helyzetének alakulása -----	22
3. Az özvegyek lakáskörülményeiben történt változások -----	22
4. A gyermekek ellátása -----	23
5. Az özvegynek nyújtott segítség módjai és forrásai -----	25
6. Az özvegy társas kapcsolatai -----	26
V. MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK -----	29
TÁBLÁK -----	31

TÁBLAJEGYZÉK

	Oldal
1. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma születési évük és férjük kora szerint -----	32
2. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma életkoruk, valamint aszerint, hogy hány évig éltek házasságban -----	33
3. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy kiskorú gyermekeik hol élnek, hol vannak elhelyezve -----	33
4. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e 0-2 éves, 3-5 éves, 6-9 éves korú gyermekük, továbbá aszerint, hogy jelenleg mennyi a heti munkaidejük -----	33
5. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e 0-2 éves, 3-5 éves, 6-9 éves gyermekük, valamint aszerint, hogy jelenleg hány műszakban dolgoznak -----	34
6. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e 0-2 éves, 3-5 éves, 6-9 éves gyermekük, továbbá aszerint, hogy özvegyi nyugdíjuk további folyósítása esetén is vállalnának-e kereső munkát -----	34
7. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy férjük halála idején hány műszakban dolgoztak, továbbá aszerint, hogy jelenleg hány műszakban dolgoznak -----	34
8. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e az özvegynek 0-2 éves, 3-5 éves, 6-9 éves korú gyermekük, valamint aszerint, hogy férjük halálakor hány műszakban dolgoztak -----	35
9. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma legmagasabb iskolai végzettségük, valamint férjük halálakor foglalkozása-beosztása szerint -----	35
10. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma legmagasabb iskolai végzettségük, valamint foglalkozási viszonyuk szerint, férjük halála idején -----	35
11. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők kora férjük halála idején, az elhunyt férj kora szerinti megoszlásban -----	36
12. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma legmagasabb iskolai végzettségük és aszerint, hogy jelenleg dolgoznak-e, s ha igen, özvegyi nyugdíjuk folyósítása esetén is vállalnának-e kereső munkát -----	36
13. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma legmagasabb iskolai végzettségük, valamint jelenlegi foglalkozásuk-beosztásuk szerint -----	36
14. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma jelenlegi foglalkozásuk-beosztásuk és aszerint, hogy dolgoztak-e férjük halála idején -----	37
15. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma, férjük halálakor foglalkozásuk-beosztásuk, valamint jelenlegi foglalkozásuk-beosztásuk szerint -----	37
16. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma elhunyt férjük legmagasabb iskolai végzettsége és foglalkozása-beosztása szerint -----	37
17. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma elhunyt férjük legmagasabb iskolai végzettsége és a saját legmagasabb iskolai végzettségük szerint -----	38
18. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma jelenlegi foglalkozásuk-beosztásuk és aszerint, hogy özvegyi nyugdíjuk további folyósítása esetén is vállalnának-e kereső munkát -----	38
19. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e 10-17 éves, illetve 18 éves és idősebb gyermekük, s ha igen, hány -----	38

20. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e 10 évesnél fiatalabb, illetve 10-17 éves gyermekük, s ha igen, hány	39
21. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma legmagasabb iskolai végzettségük és aszerint, hogy férjük halála idején dolgoztak-e	39
22. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma elhunyt férjük foglalkozása, valamint aszerint, hogy férjük halálakor dolgoztak-e	39
23. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy férjük, halálát megelőző egy év alatt, mennyi ideig volt fekvő beteg, továbbá, hogy férjük halálakor hány műszakban dolgoztak	40
24. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma gazdasági aktivitásuk és aszerint, hogy férjük, halálát megelőző egy év alatt, mennyi ideig volt fekvő beteg....	40
25. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e az özvegynek 0-2 éves, 3-5 éves, 6-9 éves kora gyermekük, valamint aszerint, hogy férjük halála idején dolgoztak-e	40
26. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e 10 évnél fiatalabb, illetve 10-13 éves gyermekük, s ha igen, hány	41
27. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy van-e kiskorú 0-17 éves gyermekük	41
28. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma a gyermekek száma szerint, valamint a gyermekek kor szerinti megoszlása	41
29. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma átlagos havi keresetük és aszerint, hogy jelenleg mennyi a heti munkaidejük	42
30. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy jelenleg dolgoznak-e, s ha igen, mennyi az átlagos havi keresetük és az özvegyi nyugdíj további folyósítása esetén is vállalnának-e kereső munkát	42
31. A jelenleg dolgozó 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy változott-e havi keresetük férjük halála óta	43
32. A felvétel idején aktív kereső 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők átlagos havi keresetük és aszerint, hogy változott-e keresetük férjük halála után	43
33. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma lakóhelyük településjellege szerint és hogy milyen minőségben laknak a lakásban	44
34. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy elhunyt férjük halála óta változtattak-e lakást, a lakásváltoztatás oka, továbbá aszerint, hogy milyen minőségben laknak a lakásban	44
35. Azoknak a 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nőknek a száma, akik elhalt férjük halála óta semmilyen támogatásban nem részesültek, gyermekeik száma és aszerint, hogy mi volt férjük utolsó foglalkozása-beosztása	44
36. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nőknek száma, akik férjük halála óta semmilyen támogatásban nem részesültek, gyermekeik száma és jelenlegi foglalkozásuk-beosztásuk szerint	45
37. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy élnek-e szüleik és szoktak-e velük gondjaikról beszélgetni	45
38. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma gyermekeik száma, valamint aszerint, hogy kaptak-e és kitől nem-pénzbeni támogatást	45
39. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma elhunyt férjük utolsó foglalkozása-beosztása és aszerint, hogy kaptak-e és ha igen, kitől nem-pénzbeni támogatást férjük halála óta	46
40. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma elhunyt férjük utolsó foglalkozása-beosztása és aszerint, hogy kaptak-e, és ha igen, kitől rendszeres pénzbeni támogatást férjük halála után	46
41. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma elhunyt férjük utolsó foglalkozása-beosztása és aszerint, hogy férjük halála óta a rokonok, ismerősök részéről számukra nyújtott nem-pénzbeni támogatásnak mi volt a jellege	46

42. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma gyermekeik száma és aszerint, hogy elhunyt férjük halála óta részesültek-e segélyben hivatalos részről, ha igen, honnan -----	47
43. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma gyermekeik száma, valamint aszerint, hogy kaptak-e, s ha igen, kitől, rendszeres pénzbeni támogatást -----	47
44. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy élnek-e elhunyt férjük szülei, és kaptak-e tőlük nem-pénzbeni támogatást -----	47
45. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma testvéreik száma és aszerint, hogy férjük halála óta részesültek-e nem-pénzbeni támogatásban testvéreik részéről -----	48
46. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma, testvéreik száma és aszerint, hogy kaptak-e tőlük rendszeres pénzbeni támogatást -----	48
47. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy élnek-e szüleik és kaptak-e tőlük nem-pénzbeni támogatást -----	48
48. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy élnek-e szüleik és kaptak-e tőlük rendszeres pénzbeni támogatást -----	49
49. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy élnek-e elhunyt férjük szülei és kaptak-e tőlük rendszeres pénzbeni támogatást -----	49
50. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma testvéreik száma és aszerint, hogy szoktak-e beszélgetni gondjaikról testvéreikkel -----	49
51. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma testvéreik száma és aszerint, hogy szoktak-e elhunyt férjük testvéreivel beszélgetni gondjaikról -----	50
52. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma testvéreik száma és aszerint, hogy mikor találkoztak utoljára valamelyik testvérükkel -----	50
53. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy élnek-e elhunyt férjük szülei és szoktak-e velük gondjaikról beszélgetni -----	50
54. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma apjuk kora és lakóhelye szerint, -----	51
55. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma apjuk lakóhelye és aszerint, hogy apjukkal mikor találkoztak utoljára -----	51
56. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma anyjuk kora és lakóhelye szerint -----	52
57. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma anyjuk lakóhelye és aszerint, hogy mikor találkoztak anyjukkal utoljára -----	52
58. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy mikor találkoztak utoljára apjukkal és valamelyik testvérükkel -----	53
59. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy mikor találkoztak utoljára anyjukkal és valamelyik testvérükkel -----	53
60. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy mikor találkoztak utoljára elhunyt férjük apjával és valamelyik testvérével -----	54
61. A 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők száma aszerint, hogy mikor találkoztak utoljára elhunyt férjük anyjával és valamelyik testvérével -----	54

I. DEMOGRÁFIAI ÁTTEKINTÉS

Az özvegyülés mint demográfiai esemény a házastársak egyikének elhunytával az életben maradt házastárs családi állapotának megváltozását jelenti. Tehát az özvegyülések alakulása nyomon követhető a halálozási statisztikából.

Magyarország népességének halandósága az elmúlt ötven év folyamán csökkenő tendenciát mutat általában, noha éppen a legutóbbi tíz éves időszakban, 1967. óta, a meghaltak száma és aránya - az 1972. és részben az 1973. év kivételével - minden évben magasabb * A halandóságnak az utóbbi években tapasztalható növekedését több tényező magyarázza, melyek közül egyik legfontosabb a népesség korösszetételének megváltozása, azaz az öregek arányának növekedése.

A standard halálozási arányszámok azonban - bizonyítva azt, hogy a meghaltak számának növekedését elsősorban az öreg népesség növekedésével magyarázhatjuk - az 1960-75. időszakban szinte változatlanok.

Szembevetve, az évtizedek óta fennálló eltérés a férfi és a női népesség halandósági mutatóiban, a nők javára. Ha a vizsgálatunk tárgyához közelebb álló házasságos népesség halandóságát tekintjük át, a nemek közötti különbség a nők javára fokozottabban érvényesül. Azaz a házasságos családi állapotú népesség halandósága mindkét nemnél, valamennyi korcsoportban kedvezőbb az összes más családi állapotú népesség halandóságához képest, de a nők kisebb mértékű halandósága itt is feltűnő. Ezekből következtetik - többek között -, hogy a nők özvegyülési gyakorisága többszörösen felülmúlja a férfiakét. Korábbi demográfiai elemzések ** rámutattak, hogy a női özvegyülés nagyobb gyakorisága több tényező összetevődéséből fakad: 1. a férfiak halandósága - azonos életkorban is - nagyobb a nőkéénél. 2. A halandóság általános csökkenésén belül a férfiak halandóságának csökkenése elmaradt a nőké mögött. 3. A házasságra lépő férfiak - sok év tapasztalata szerint - átlagosan négy évvel idősebbek feleségükénél. És ez utóbbit még erősíti az a demográfiai tényező is, hogy a nők átlagosan öt évvel magasabb kort érnek meg mint a férfiak.

* V.ö. Dr. Klinger András: Magyarország népesedési helyzete 1971-75. Statisztikai Szemle 1977. 2. 117-136.

** V.ö.: Salamon Lajos: Az özvegyülésről. Statisztikai Szemle 1976. 2. sz. 180-189. o.

1 000 megfelelő családi állapotú lakosra jutó halálozás (nemenként)

Év	Nőtlen, hajadon	Házás	Özvegy	Elvált	Összesen
Férfi					
1920-1921	23,0	17,1	84,5	23,2	22,5
1930-1931	14,9	15,0	82,7	20,6	16,9
1941	9,9	14,0	79,7	21,7	13,9
1948-1949	8,4	13,1	69,4	16,2	12,5
1959-1960	4,2	12,8	86,5	18,4	10,9
1969-1970	3,8	14,9	94,8	18,8	12,3
1975	4,2	15,9	91,4	19,2	13,3
1976	4,0	15,9	91,6	18,6	13,3
Nő					
1920-1921	21,1	12,1	45,6	11,2	20,1
1930-1931	13,8	10,0	42,8	9,7	15,2
1941	9,0	8,3	44,3	10,0	12,6
1948-1949	7,2	7,0	33,2	7,7	10,6
1959-1960	4,0	6,0	43,0	9,5	9,7
1969-1970	4,0	6,3	47,3	11,2	10,7
1975	4,5	6,7	49,5	11,4	11,6
1976	4,3	6,8	50,0	11,5	11,7
Férfi, nő együtt					
1920-1921	22,1	14,6	54,0	15,1	21,3
1930-1931	14,3	12,5	51,1	13,3	16,1
1941	9,5	11,1	51,7	14,1	13,2
1948-1949	7,8	10,0	39,3	10,7	11,5
1959-1960	4,1	9,4	50,1	12,4	10,3
1969-1970	3,9	10,6	54,9	13,9	11,5
1975	4,4	11,3	56,5	14,3	12,4
1976	4,1	11,4	57,0	14,2	12,5

Ha az özvegy családi állapotúak arányát vizsgáljuk a 15 éves és idősebb népességen belül nemenként, akkor is kitűnik, hogy az özvegy nők aránya évtizedek óta többszöröse az özvegy férfiakénak.

Az összes özvegy családi állapotú népességen belül 1920-tól 1976-ig az özvegy nők aránya átlag 4,6-szerese volt az özvegy férfiakénak, az elmúlt tíz évben azonban több mint ötszörös volt ez az arány.

Az özvegyek aránya a 15 éves és idősebb népességben, nemenként

Év	15 éves és idősebb népesség összesen	Ebből özvegy		
		Férfi	Nő	Együtt
1920. december 31.	100,0	2,2	8,0	10,2
1930. december 31.	100,0	2,0	7,6	9,6
1941. december 31.	100,0	2,0	7,6	9,6
1949. január 1.	100,0	1,9	8,8	10,7
1960. január 1.	100,0	1,6	8,3	9,9
1970. január 1.	100,0	1,5	8,0	9,5
1974. január 1.	100,0	1,6	8,0	9,6
1975. január 1.	100,0	1,6	8,2	9,8
1976. január 1.	100,0	1,7	8,2	9,9

Az elmúlt tizenöt évben a megözvegyült nőknek átlagosan 6,8 %-a a 15-39 éves nők közül került ki, a legnagyobb arányban a 60 éven felüli nők szerepeltek az özvegyek között, 15 év átlagában csaknem kétharmaduk (60,6 %), míg 32,4 %-uk 40-59 éves korában özvegyült meg. A fiatal, 15-39 éves özvegy nők aránya az összes özvegy nő között az átlaghoz képest 1960-ban és 1975-ben volt a legmagasabb 8,5, illetve 7,4 %. 1977-ben mindkét nemnél csökkent az özvegyek aránya az össznépességben belül (1,3, illetve 6,6).

Az elmúlt öt év adatai szerint a megözvegyült nők mintegy 18-19 %-a gyermektelen volt, 50-51 %-uknak 1-2, 30-31 %-uknak 3 és több gyermeke volt. A gyermektelenül megözvegyült nők legnagyobb részt a fiatal korcsoportokból, elsősorban a 19 éves és fiatalabbak csoportjából kerültek ki. Az egy-két gyermekkel özvegyen maradt nők aránya is a fiatal, 25-35 éves nők között a legnagyobb, több mint 70 %.

A fenti demográfiai adatok felidézésével nem kívánjuk azt állítani, hogy az özvegyülés kizárólag "női" probléma, csupán arra mutattunk rá, hogy a házas népességben belül az özvegyülés nagyobb arányban sújtja a nőket.

II. A VIZSGÁLAT CÉLJA

Ha kilépünk a demográfia fogalomköréből és a megözvegyülést szociológiai tényként vizsgáljuk, a családkutatás egy speciális területére lépünk. Ugyanis vizsgálódásunk szűkebb tárgya, a gyermekes özvegy nők csoportja az "anya gyermekkel" családtípusban élők egy részét alkotják. Az 1970. évi népszámlálás adatai szerint a családok 8,9 %-a tartozott ebbe a csoportba. Ebben a családtípusban az anya családfő-szerepet tölt be. Ez a szerep - különösen a még kiskorú vagy eltartott gyermekeket nevelő anyák esetében - számtalan olyan feladat elé állítja a nőt, amelyek sikeres vagy sikertelen megoldási módjai jól tükrözik a nők családban és társadalomban betöltött szerepének és helyének problémáit.

A vizsgálat közvetlen célja az volt, hogy felmérje az özvegy nők családi kapcsolatainak alakulását az özvegység első évében, azaz arra kívántunk választ kapni, hogy a családi kapcsolatok milyen fontosságú és jellegű szerepet játszanak az özvegyülés teremtette új helyzethez való alkalmazkodásban.

Tekintettel arra, hogy az özvegyülés egészen más helyzetben éri a fiatal, a középkorú és az idős nőt, az alkalmazkodási folyamatot a különböző korosztályoknál más-más előfeltevésekkel, következőképpen más-más kérdések alapján kellett vizsgálnunk.

Ez az elemzés csak a legfiatalabbak, a 15-39 éves özvegyek körével foglalkozik.

A fiatal (15-39 éves) özvegyek csoportjában a vizsgálat központi célja az volt, hogy feltárja, hogyan oldják meg a zömmel kiskorú gyermekkel magukra maradt asszonyok a hirtelen rájuk háruló család- és háztartásfő-szerep adta problémákat. Vállalják-e ezt a feladatot, vagy újra beilleszkednek a szülői családba? Ha igen, melyik házastárs családja vonzza magához az özvegyet? Egyértelmű-e a saját szüleikhez való orientálódás? Más oldalról vizsgálva, honnan kap segítséget az özvegy anyagi, gyermeknevelési problémái és a mindennapok gyakorlati nehézségeinek megoldásában? Kijelölődnek-e határozott kapcsolódási típusok a családon belül, s ha igen, melyek a meghatározói e típusok létrejöttének?

A férj halála egy adott helyzetben éri a családot, és ez a helyzet objektíve jellemezhető. A vizsgálat eredményeinek birtokában világossá vált, hogy az özvegyek családi kapcsolatainak alakulása, az új helyzetükhöz való alkalmazkodás is csak úgy vizsgálható, ha szoros összefüggésben tekintjük azzal az objektív adottsággal, amelyet elsősorban az özvegyek és az elhunyt férjük gazdasági aktivitásával, ezen belül foglalkozásuk jellegével, szakképzettségi szintjükkel, iskolázottságukkal határozhatunk meg. A megözvegyülés körülményének jellemzésében ugyancsak lényeges szempont az özvegy és családjának anyagi helyzete. A vizsgálat elsődleges célja azonban nem szociálpolitikai indíttatású volt. Ezért választottuk az özvegységnek azt a szakaszát (első évét) a vizsgálat időpontjául, amelyben az érvényes társadalombiztosítási törvény értelmében az özvegy nő a férfi halálát követő első évben özvegyi nyugdíjat kap. Tehát olyan életszakaszt vizsgáltunk, ahol elvben még nem az anyagi helyzet hirtelen romlása jelentette, vagy kellott volna jelentenie a legnagyobb megrázkódtatást a családban. Ez utóbbi feltételes megszorítást azért tartjuk szükségesnek megemlíteni, mert a kér-

dőív végén szereplő nyitott kérdésre ("Melyek voltak a legnehezebb problémák, amelyek férje halála óta eltelt évben adódtak?" adott válaszokból kitűnik, hogy az anyagi jellegű problémák mégis nagyon erősen jelentkeztek. Ezeknek a szubjektív panaszoknak a feldolgozását azonban a feldolgozásnak egy későbbi, más jellegű szakaszában végezzük el.)

De a megözvegyülés körülményeinek jellemzésében a gyermekek száma és kora is, tágabban annak a családnak az összetétele is fontos tényező, amelyben az özvegy férje halálakor élt és a felvétel idején élt. Ezek a tényezők ugyanis közvetlenül, gyakorlatilag meghatározzák a gyászra történő reakciókat, és a nehéz helyzet megoldási lehetőségeit.

III. A MEGÖZVEGYÜLÉS KÖRÜLMÉNYEI

1. A HÁZASSÁG IDŐTARTAMA, A FÉRJ HALÁLÁNAK KÖRÜLMÉNYEI

A mintába került fiatal gyermekes özvegyek átlagosan 11,6 évig éltek házasságban elhunyt férjükkal. (A mintába 15 éves nő nem került, a legfiatalabb özvegy 18 éves volt, egyetlen ilyen koru szerepelt, éppugy mint a legidősebbek, a 39 éves koruak közül is csak egy került a mintába.) Az özvegyek átlagos életkora 32,3 év, a férjeké 38 év, az átlagos korkülönbség a házaspárok között 6,3 év volt.

A megözvegyülés körülményei szempontjából fontosnak tartjuk a férj halálának közvetlen előzményeit, mert úgy látjuk, hogy mindkét szélsőség - mind a hirtelen tragédia, mind a férj hosszú betegség - igen nehéz, de más és más helyzetbe kényszeríti a feleséget és a családot. Munkájának elvégzése, kis gyermekeinek gondozása mellett a beteg férj hosszú időn át tartó ápolása olyan plusz lelki és fizikai teher a feleség számára, amelyet még növelnek az orvos- és gyógyszerellátás költségei, és a férj betegsége miatti kereset-kieséssel jelentkező anyagi problémák. Úgy gondoljuk, hogy az anyagi jellegű nehézségek fokozottan jelentkeznek ott, ahol csak a férj volt kereső vagy az asszony gyermekgondozási szabadságon volt; ugyanakkor a váratlan haláleset éppen tragikus hirtelenségével rázza meg és teszi próbára a környezetet, és esetleg a feleség munkábaállásának kényszerével gyökeres életmódváltásra készíti a családot. Az elhunyt férjek 8 %-áról nincs pontos információnk a tekintetben, hogy halálukat megelőzően mennyi ideig voltak fekvő betegek. Azok közül azonban, akikről az özvegyek válaszai alapján ezek az adatok ismertek, csaknem fele arányban, 46 %-ban váratlanul, vagy rövid, 1-2 heti betegség után következett be a haláleset. Férjük halála idején az özvegyek 62 %-a volt aktív kereső, 9 %-uk gyermekgondozási szabadságát töltötte, 29 %-uk nem dolgozott. A férjük halálakor nem dolgozó és kisgyermeküket otthon gondozó nőknek 47 %-át, a dolgozó nőknek 38 %-át váratlanul, hirtelen csapásként érte férje halála, de ugyancsak 38 %-ban szerepelnek a férjük halála idején dolgozó özvegyek között azok is, akiknek férje hosszabb ideig, fél-egy évig beteg volt.

2. AZ ELHUNYT FÉRJ FOGLALKOZÁSA, ISKOLAI VÉGZETTSÉGE, AZ ÖZVEGYEK ISKOLÁZOTT-SÁGA, GAZDASÁGI AKTIVITÁSA ÉS MUNKAKÖRÜLMÉNYEIK FÉRJÜK HALÁLA IDEJÉN

A kereső, munkába járó és kisgyermeket nevelő asszonyok közül különösen azok számára jelenthetett a munka és a gyermekek ellátása együtt fokozott nehézséget, akik több műszakban vagy folytonos munkabeosztásban dolgoztak; a férjük halálakor rendszeresen dolgozó asszonyok 31 %-a tartozik ehhez a csoporthoz; több mint 25 %-ának férje több hónapig vagy évig betegeskedett. Egyébként a férjük halála idején gazdaságilag aktív nők 48 %-a betanított és segédmunkásként dolgozott. Foglalkozási csoportjuk szerint második legnépesebb csoport az un. alsószintű szellemi dolgozó asszonyok csoportja volt: 29 %, ebbe a csoportba zömmel szakképzettséget nem kívánó irodai munkát végző nők tartoztak. A férjük halálakor dolgozó nők 13 %-a mezőgazdaságban nem szakképzett

fizikai munkát végzett. Felső és középszintű szakképzettséget kívánó szellemi munkát a 312 özvegy közül mindössze négyen végeztek. Az özvegyek gazdasági aktivitását egybevetve az elhunyt férj utolsó foglalkozásával, kitűnik, hogy legnagyobb arányban az egykori szellemi dolgozó férjek feleségei szerepeltek az aktív keresők között: 78 %. Ez az összefüggés különösen erősen érvényesül a szellemi foglalkozású férjek csoportján belül a felső és középszintű végzettségűek között, ahol a feleség tulajdonrészt aktív kereső volt. Az egykor mezőgazdasági fizikai dolgozó férjek feleségei közül kerültek ki legnagyobb arányban, 64 %-ban azok, akik férjük halálakor nem végeztek rendszeres kereső munkát, közülük egyetlen asszony szerepel a GYES-en levők között, tehát elmondhatjuk, hogy ez a csoport zömmel nem folytatott rendszeres kereső foglalkozást, bizonyosan segítő családtagként dolgoztak az otthoni gazdaságban.

A szakmunkás, valamint a betanított és segédmunkás férjek feleségei nagyjából azonos arányban szerepeltek az aktív keresők között (63 % és 62 %), e két csoportban található legnagyobb arányban a GYES-t igénybe vevő asszonyok. A férje halálakor GYES-en levő összes nő 69 %-a szakmunkás, illetve a betanított és segédmunkás férjek feleségei voltak. Mind az elhunyt férjek, mind az özvegyek foglalkozása-beosztása szoros összefüggésben van iskolai végzettségükkel. Az özvegyeknek és a férjüknek tipikus iskolai végzettsége egyaránt az általános iskola 8. osztálya, illetve a négy polgári.

Az iskolai végzettség alakulása az özvegyek és az elhalt férjek csoportjában

Iskolai végzettség	Özvegyek	Elhalt férjek
	százalék	
Nem járt iskolába	1	1
Be nem fejezett elemi, általános és polgári iskola	33	38
Általános iskola 8. osztálya, polgári iskola 4. osztálya	51	41
Középiskolai érettségi	12	13
Főiskolai, egyetemi diploma	3	6
Ismeretlen	0	1
Összesen	100	100

A tábla alapján két helyen látható némi eltérés, a nők nagyobb hányada végezte el az általános iskolát, viszont a férfiak között kétszer olyan arányban, bár abszolút számban köztük is nagyon kevesen, szerepelnek diplomások, mint az asszonyok csoportjában. Az általános vagy polgári iskolát el nem végzett férfiak legnagyobb hányadban a betanított és segédmunkások és a mezőgazdasági fizikai dolgozók között található. Az asszonyoknál hasonló kép rajzolódik ki az iskolázottság és foglalkozás terén, de az ő csoportjukban a nem dolgozó asszonyok között is jelentős, 40 %, az általános és polgári iskolát el nem végzők aránya.

Mind a foglalkozást, mind az iskolázottságot azért tartjuk a megözvegyülés körülményeinek vizsgálatánál fontosnak, mert úgy véljük, hogy egy házaspár, illetve család életkörülményeinek kialakulásában mindkét tényező fontos - noha természetesen nem kizárólagos - szerepet játszik; csu-

pán az özvegyen maradt asszony vonatkozásában pedig nagymértékben befolyásolhatják ezek az adottságok a "hogyan tovább?" kérdésre adott válaszokat.

3. AZ ÖZVEGYEK GYERMEKEI

A megözvegyülés körülményeit meghatározó tényezők másik legfontosabb összetevője - vizsgálatunk céljainak figyelembevételével - a gyermekek száma és kora.

Az özvegyeknél az átlagos gyermekszám kettő volt. A gyermekek között szerepeltek örökbefogadott vagy mostoha gyermekek is. A teljes mintába egyetlen olyan özvegy került, akinek csak mostohagyermek volt, 7 özvegynek volt saját és örökbefogadott vagy mostoha gyermeke is, 296 özvegynek csak saját gyermeke volt. (A továbbiakban azonban nem teszünk különbséget a saját, illetve mostoha, örökbefogadott gyermekek között.) Sokkal fontosabb tényező az életkörülmények alakulásában a gyermekek száma, korösszetétele és az ellátásuk megoldásának módja. Fontos az a körülmény is, hogy egyedül él-e az özvegy gyermekeivel, avagy adódik-e számára olyan rokon vagy egyéb kapcsolat, amely a gyakorlatban tényleges segítséget jelenthet kisgyermek gondozásában. E kérdéskör vizsgálatánál fontosnak tartottuk elválasztani a csak 10 évesnél fiatalabb gyermekkel bíró özvegyeket azoktól, akiknek esetleg csak "nagyobb" vagy mindkét korcsoportba tartozó gyermeke is van. Hiszen az ellátás, nevelés napi gondja ez utóbbiak esetében már nem jelentkezik olyan súlyal, mert vagy a gyermek részben el tudja látni önmagát, vagy ezen túl, kisebb testvérei ellátásában is segíthet.

A gyermekek átlagos életkora 10 év körül volt. Mindössze 11 olyan fiatal özvegy szerepelt a megkérdezettek között, akiknek csak 18 éves vagy esetleg idősebb gyermekeik voltak. A gyermekeknek 8 %-a tartozott a nagykorúak (18 éves és idősebbek) közé. A gyermekek csaknem fele (45 %-a) 10 éven aluli volt.

A 39 éven aluli gyermekes özvegyek 60 %-ának volt tíz éven aluli gyermeke.* A 10 éven aluli gyermekekkel együttélő özvegyeknek több mint háromnegyede dolgozott a felvétel idején. Az egy gyermekkel özvegyen maradt asszonyok 52 %-ának gyermeke még nem töltötte be tizedik évét a felvétel idején. De a tíz éven aluli gyermekek nagy arányban szerepeltek még a kétgyermekes, valamint a három és többgyermekes anyák gyermekei között is. Tehát az özvegyek nagyobb hányadára egészen kis gyermek gondozása és nevelése hárult.

* Noha a népesedésszociológiai gyakorlatban gyermekkorúknak a 0-14 éves gyermekeket tekintik, jelen elemzés megkülönbözteti a 0-10 éves gyermekeket, feltételezve, hogy a gyermekek ellátása a 10-14 éves gyermek esetében más jellegű életproblémát jelent.

Az özvegyek száma gyermekeik száma szerint, a 10 éven aluli és felüli gyermekek számának és arányának kiemelésével

Az özvegy gyermekeinek száma	Özvegyek száma	Összes gyermek száma	10 éven aluli gyermekek száma	10 éven aluli gyermekek aránya
1 gyermek	101	101	53	52
2	142	284	127	45
3	43	129	53	41
4 és több	21	101	42	42
Ismeretlen	5	-	-	-
Összesen	312	615	275	45

A 10 éven aluli gyermekkel rendelkező özvegyek 30 %-ának volt 10-13 éves gyermeke is. 19 %-ukról pedig azt tudjuk, hogy kicsi gyermekük mellett volt 14-17 éves gyermekük is. Feltételezésünk szerint ez utóbbiak csoportja az elsősorban, ahol a nagyobb gyermek segítségére számíthat az özvegy.

4. AZ ÖZVEGY ÉS TÁGABB CSALÁDJA

A megözvegyülés objektív körülményeinek leírásánál az előbbihez hasonlóan fontos szempontnak véltük a tágabb családi kapcsolatokat (szülők, testvérek) felmérését. A 312 özvegy 50 %-ának élt a felvétel idején mindkét szülője. 39 özvegynek nem élt sem apja, sem anyja. Apósa és anyósa 34 %-uknak élt a felvétel idején. Az özvegyek legnagyobb hányadának testvérei is voltak. Az özvegyek testvéreinek átlagos száma megközelítette a hármat (ismeretlenek nélkül).

Ezek az adatok azért lényegesek, mert vizsgálatunkban elsődleges fontosságot tulajdonítottunk a megözvegyült nők és a családi kapcsolatok (elsődlegesen a saját szülőhöz, illetve a férj szüleihez, továbbá a saját, tágabb családdal és a férj tágabb családjához való kötődés) alakulásának. Feltételeztük, hogy az új élethelyzet nehézségeinek megoldásában mindenképp az özvegy saját családja nyújthat segítséget. E kérdés megválaszolásához azonban szükséges egyéb körülmények tisztázása is. Lényeges tehát, hogy a még élő szülő vagy szülők milyen korúak és milyen távolságban élnek az özvegytől. Az özvegyek apjának kora átlagosan 64,1 év, anyjuké 59,4 év volt a felvétel idején, tehát elvben mindkét szülő átlagosan nyugdíjkorban volt már. 36 özvegynek már 70-ik életévét is betöltötte apja, 31-nek pedig édesanyja volt 70 éven felüli. A 179 özvegy, akiknek élt az apjuk, 40 %-uk nem élt apjukkal együtt egy lakásban, hasonló ez az arány az anyák esetében is (41 %). 39 özvegy élt szülei közül csak az anyjával egy lakásban, apjával csak 18. Egy városban, községben, de nem egy lakásban élt anyjával 102 özvegy (41 %), apjával pedig 87 (49 %). Természetesen az emberi kapcsolat erőssége és a szülő jelentősége nem mérhető ilyen módon, de a kapcsolat gyakorlati megvalósításában szerepet játszó tényező lehet a földrajzi távolság. Az adatok szerint tehát megállapítható, hogy szüleitől elvben könnyen elérhető távolságban élt az özvegyek több mint 78 %-a. Arra azonban, hogy ez az elvi lehetőség miként jelentett tényleges segítséget, az özvegyek vallomásai alapján majd a továbbiakban kapjuk meg a választ.

Összefoglalva tehát: az elemzés első részében azokat a jellemző adatokat irtuk le, amelyek - véleményünk szerint - alapvetően meghatározzák, vagy meghatározhatják egy fiatal, gyermekét vagy gyermekeit nevelő özvegyen maradt nő életkörülményeit. A továbbiakban arra keresünk választ, hogy az asszonyok özvegységük első évében milyen módon igyekeztek alkalmazkodni az adott körülmények között a rájuk kényszerített új élethelyzethez.

IV. AZ ÖZVEGY ÉLETÉNEK ALAKULÁSA FÉRJE HALÁLA UTÁN

1. FOGLALKOZÁS, MUNKAKÖRÜLMÉNYEK

A vizsgálat eredményei bizonyítják azt az előfeltevést, hogy a megözvegyülés az asszonyokat az aktív kereső munka vállalására kényszeríti. A kényszerítő erő minden bizonnyal anyagi jellegű. A férjük halála idején aktív kereső munkát nem végző nők 62 %-a vállalt rendszeres kereső munkát az özvegyülés utáni első évben. Megjegyezzük ugyanakkor, hogy a korábban dolgozó nők 5 %-a pedig nem végzett rendszeres kereső munkát a felvétel idején. Végül soron a felvétel idején (a táblázatokban ezt a "jelenleg" szóval jelöljük) az özvegyek 82 %-a volt aktív kereső, szemben a korábbi (férjük halála idején) 62 %-os aránnyal.

A korábban gyermekgondozási szabadságon levő nők valamivel több mint fele állt újra munkába.

Ha az özvegyek két, időben eltérő, foglalkozási csoportok szerinti megoszlását egymásra vetítjük, kiderül, hogy az új munkaerőként jelentkezőket elsősorban a betanított és segédmunkások csoportja szivta fel. A jelenleg betanított és segédmunkásként dolgozó nők - éppugy, mint korábban - zömmel a 8. általánost végzettek, vagy ennél alacsonyabb iskolai végzettségűek közül kerülnek ki.

Annak ellenőrzésére, hogy az özvegyek munkábaállása mennyiben anyagi indíttatású, megkérdeztük őket, hogy ha azt az özvegyi nyugdíjat, amit a férjük halálát követő első évben kaptak, egész életükön át folyósítanák számukra, vállalnának-e kereső munkát. Legnagyobb hányaduk igennel válaszolt. A 256 jelenleg (a felvétel idején) dolgozó özvegy közül ebben az esetben csak 11 nem dolgozna végleg. 32 özvegy pedig úgy látta, hogy amíg a gyerek kicsi, szívesebben nem vállalna kereső munkát - de nyilván anyagi okok miatt - erre kényszerül.

A férj halála idején kizárólag, vagy a többi között csecsemő- vagy óvodáskorú gyermekeket is nevelő családokban a feleségek csaknem 60 %-a nem dolgozott. Az özvegyységük első évében ezeknek az asszonyoknak csaknem fele munkába állt.

A gyermekek korától függetlenül tekintve a felvétel idejére vonatkozó adatok szerint nőtt az egy műszakban dolgozók aránya és valamivel csökkent a 2-3, illetve folytonos munkabeosztásban dolgozó nők hányada. A férjük halála idején dolgozó, 5 éves vagy kisebb gyermekeket nevelő asszonyok zömmel egy műszakban dolgoztak, a felvétel idején dolgozó nők csoportjában azonban megnőtt a 2, illetve 3 műszakban dolgozó kisgyermekes asszonyok aránya. Ez nyilvánvalóan azzal van összefüggésben, hogy a férj halála után rendszeres kereső munkát folytató asszonyok között nagyobb lett az iparban dolgozó betanított és segédmunkások aránya és mindkét foglalkozási minőségben gyakori a fent említett munkabeosztás.

2. AZ ÖZVEGYEK ANYAGI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA

Az anyagi helyzet vizsgálata nem tartozott célkitűzéseink központi kérdései közé. Az ideiglenes özvegyi nyugdíjra érvényes jogszabályok szerint az özvegyülés utáni első év nem is a legalkalmasabb időszak a kérdéskör tanulmányozására. Azonban az özvegyeknek kérdőív nyitott kérdésére adott válaszaiból ("Mi volt legnagyobb problémája az elmúlt év folyamán") kiderült, hogy az anyagi nehézségek nagy sullyal jelentkeztek. Ez az elsősorban szociálpolitikai jellegű probléma azonban külön vizsgálatot kíván. Jelen keretek között a következőket állapíthattuk meg.

Mivel a kérdések nem terjedtek ki az özvegyek családjának, illetve háztartásának a férj halála előtti jövedelmi viszonyaira, és ilyen jellegű adatok az özvegyiség idejére vonatkozóan sem állnak rendelkezésünkre, az átlagos havi keresetekre vonatkozó adatok csak a felvétel idején (jelenleg) dolgozó nőkről vannak birtokunkban, ezért a "mult és jelen" összehasonlítását csak azoknak az özvegyeknek esetében végezhetjük el, akik már korábban, férjük halála idején is dolgoztak. Az ebbe a csoportba tartozó 183 asszony közül csak 16 válaszolta egyértelműen, hogy csökkent, legtöbbször azonban nem változott, illetve nőtt átlagos havi keresete. Ezzel együtt, ha figyelembe vesszük, hogy a rendszeres kereső özvegyek átlagos havi keresete - saját bevallásuk szerint - 1 660 Ft, és ha elvonatkoztatunk mindazoktól a tényezőktől, amelyek meghatározzák az özvegy anyagi helyzetét (pl. a lakáskörülmények, a családi-baráti támogatás, az átlagos havi keresetben nem szereplő egyéb jövedelmek stb.) és elvont modellként tekintjük "az egyedülálló nő két eltartott gyermekkel" családtípust, úgy mindenképpen kitűnik a keresetek átlaga alapján e csoport nehéz anyagi helyzete. A feldolgozás során meglepetést okozott, hogy viszonylag sok özvegy vallotta átlagos havi keresetét 1 000 Ft alatti összegnek. Azonban az is kiderült, hogy az említettek zöme vagy részmunkaidőben dolgozik, vagy időszakos munkát végző mezőgazdasági fizikai dolgozó, TSZ tag. Ez utóbbiak esetében feltehetően, a Ft-ban kifejezett átlagos havi keresetük semmiképpen sem jelenti a megélhetéshez szükséges kizárólagos keresetformát.

3. AZ ÖZVEGYEK LAKÁSKÖRÜLMÉNYEIBEN TÖRTÉNT VÁLTOZÁSOK

A feldolgozásra került 312 kérdőív 17,7 %-a budapesti, 25,6 %-a vidéki városi (beleértve a megyei jogú városokat is), 56,7 %-a pedig községi lakosu özvegyektől származott.

A megkérdezettek nagyobb hányada községekben lakott, így nem meglepő, hogy a jogcím jellege szerint legnagyobb arányban a tulajdonosok fordulnak elő (47 %), hiszen a községekben ez a lakásjogcím a leggyakoribb (72 %).

A feldolgozás során külön kategóriába soroltuk a családtagként élő özvegyeket, ezért a népszámlálási adatokkal való egybevetés során - ahol a tulajdonosok aránya összesen 64 %, községekben 82 % - figyelembe veendő, hogy a népszámlálásban a családtagokat abba a jogcímkategóriába sorolták, amelyekbe a család-, illetve háztartásfő tartozott. Adataink szerint az özvegyek 18 %-a élt családtagként lakásában és az összes családtag-státusban élő özvegy több mint fele (54 %) községekben lakott. Főbérleti lakása csak alig egynegyedének volt. E jogcím-forma mintánk tanúsága szerint is jellegzetesen városi. Kevés volt a társbérlet (a 312 személy közül mindössze 4 személy). Valamivel több (12 %) albérletű özvegy volt és elég meglepő, hogy egy személy kivételével mind a községekben fordultak elő, noha az albérletet jellegzetesen városi lakásmódnak tartják.

Az összes 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy közül 39-en (azaz 12,5 %) változtattak lakást, tehát megözvegyülésük az első évben zömmel még nem kényszerítette az özvegyeket lakáskörülményeik módosítására.

A változtatásra kényszerítő okok közül a lakás rossz állapotát, túlszűkösét 10-en említették. A 39 özvegy közül három új házasságot kötött és azért költözött el. Heten családi okokat jelöltek meg, melyek között előfordult részletesebb indoklás is, például hogy a volt férj családjával nem tudott együttélni az özvegy, de ezt nyíltan csak egyetlen özvegy vallotta. Nyolc özvegy új lakást kapott, vagy felépült az a ház, amit még volt férjével együtt kezdtek építeni. Anyagi okot mindössze hárman említettek, de öten hivatkoztak ún. munkahelyi okokra, azaz arra, hogy azért változtattak lakást, mert csak nagy távolságban kaptak munkát férjük halála után, és nem tudtak egyedül megbirkózni a munkahely és a lakás közötti nagy távolságból következő problémákkal.

A részletezés alapján láthatjuk, hogy a lakásváltoztatás okai egyrészt nem egységesen negatív jellegűek, másrészt vannak közöttük olyan okok is, melyek nem feltétlenül a megözvegyülés tényével állnak összefüggésben. Ha nem is az özvegyek egyértelmű válasza, de az özvegyek által említett különböző okok értelmezése alapján úgy látszik, hogy csak alig 50 %-ban volt kikövetkeztethetően a megözvegyülés a közvetlen vagy közvetett ok a lakásváltoztatásban.

A lakáskörülmények azonban változhattak úgy is, hogy nem az özvegy mozdult el, hanem hozzá költözött új lakó. Mindössze 17 özvegy nyilatkozott úgy, hogy lakásába férje halála óta új lakó költözött.

4. A GYERMEKEK ELLÁTÁSA

A megözvegyülés körülményeinek leírásában (I.1.rész) látható volt, hogy a 39 éves és fiatalabb gyermekes özvegy nők csoportja milyen arányban oszlik meg a gyermekek kora, száma szerint; más oldalról az, hogy az összes gyermek-létszámon belül hogyan alakultak a korcsoport szerinti arányok.

A "gondozás, ellátás" gondolatkerén belül lényeges különválasztani a rendszeres kereső munkát végző és nem végző asszonyokat. Tudjuk, hogy a felvétel idején rendszeresen kereső munkát végzők 24 %-ának volt tíz éves kor alatti gyermeke. Ezeknek a dolgozó asszonyoknak több mint fele heti 48 órát vagy többet dolgozott, de zömmel, 70 %-ban, egy műszakban. A kisgyerekek ellátására próbálunk következtetni annak felméréséből, hogy a dolgozó nők hogyan oldották meg a 10 éven aluli gyermekek étkeztetését. A válaszok a következőképpen alakultak:

A gyermek kora	A dolgozó özvegyek száma, akiknek volt ilyen koru gyermekük	Azoknak az özvegyeknek száma, akiknek gyermekei					
		otthon	bölcső-dében	óvodában	napköziben	külön lakó magán-személynél	ismeretlen
0 - 2	27	15	8	-	-	1	3
3 - 5	64	23	-	33	-	3	5
6 - 9	97	45	-	-	34	5	13
Együtt	188	83	8	33	34	9	21

Látható tehát, hogy a bölcsődéskorú gyermeket nevelő özvegyek gyermekei több mint fele arányban otthon ebédelnek (nem járnak bölcsődébe). Az óvodáskorúaknál kisebb (36 %) az otthon ebédelők aránya, nagyobb arányban járnak óvodába, mint ahány a bölcsődés koruakból bölcsődébe. A kisiskolás gyerekeket nevelő 97 özvegy csaknem fele otthon oldotta meg a gyerekek étkeztetését, 36 %-a adta napközibe gyermekét. Elenyészőnek mondható a különféle magánszemélyek segítése. Kérdés azonban, hogy az otthon ebédelő bölcsődés és óvodás gyerekek ebédeltetését hogyan oldották meg a dolgozó nők? Kisebb arányban maguk végezték - azokra az özvegyekre gondolunk, akik váltott műszakban dolgoztak, és így délelőtt elláthatták gyermeküket, néhány özvegy pedig (mindössze 9) a segítségnyújtás formái között a gyermekei ellátását nevezte meg, tehát feltételezzük, hogy ők rokonaik, ismerőseik segítségével gondozták gyermeküket.

A kiskorú (17 éves és fiatalabb) gyermeket nevelő özvegyek legnagyobb hányada együtt élt valamennyi kiskorú gyermekével. Tizenhárom olyan özvegy volt, akik kiskorú gyermekei részben, illetve egyáltalán nem éltek az özvegygel. A külön lakó kiskorú gyermekek száma 22 volt, az összes kiskorú gyermek 4 %-a. Ezeknek a gyermekeknek az elhelyezése az alábbi módon alakult:

Az özvegy gyermekeinek száma	Kiskorú gyermekkel bíró özvegyek száma	Kiskorú gyermekek száma	Közülük					
			Az özvegygel együtt	külön				
				nagy- szülőnél	özvegy testvé- rénél	nem rokon magán- személy- nél	kollé- gium- ban	nevelő- inté- zetben
							nem állami gondozásban	
lagnak								
1	94	94	92	1	-	-	1	-
2	136	254	248	2	-	1	2	1
3	40	113	109	1	1	-	-	2
4	11	40	40	-	-	-	-	-
5	2	10	10	-	-	-	-	-
6	6	36	31	1	-	-	-	4
7	1	6	1	-	-	3	-	2
Összesen	290	553	531	5	1	4	3	9

A mindennapi háztartási tennivalókat, beleértve a pénzkezelését is, leggyakrabban maguk az özvegyek látják el. Nyolc özvegy teljesen egyedül élt, ezekben az esetekben ez természetes. De túlnyomórészt mindent maguk láttak el a háztartásban az özvegyek, noha, átlagosan 2,3 személlyel éltek közös háztartásban. A kismértékű segítségnyújtásban elsősorban az anyák és az anyósok vettek részt, illetve maguk a gyerekek.

Az özvegyek megoszlása aszerint, hogy ki végzi elsősorban a háztartásukban a házi munkákat

A háztartási munka típusa	Ki végzi elsősorban									Összesen
	maga az özvegy	fia vagy lánya	anyja	apja	testvére	nagy- szülei	anyó- sa	apó- sa	ismeretlen	
A pénz kezelése	78	1	2	-	-	-	1	0	18	100
Bevásárlás	74	10	2	-	-	-	2	-	12	100
Vacsorakészítés	79	2	3	-	-	-	2	0	14	100
Takarítás	76	6	1	-	-	-	1	0	16	100

5. AZ ÖZVEGYNEK NYÚJTOTT SEGÍTSÉG MÓDJAI ÉS FORRÁSAI

A fent elemzett körülmények jól mutatják, hogy a zömmel még gondozásra és nevelésre szoruló gyermekekkel magukra maradt asszonyoknak az új életkörülmények között sokféle gyakorlati problémával kell megküzdeniük. A vizsgálat célkitűzései között éppen az volt az egyik legfontosabb kérdés, hogy vajon honnan és kiktől kaptak támogatást az özvegyek nehéz helyzetükben. Mennyire számíthattak szűkebb családjukra, rokonaikra vagy baráti ismerőseikre?

Szomorú tapasztalat, hogy saját bevallásuk szerint az özvegyek 34 %-a semmilyen segítséget sem kapott. A minden támogatást nélkülöző asszonyok csaknem fele, 49 %-a a felvétel idején betanított és segédmunkásként dolgozott. Ez az arány kiugró, ugyanis az említettek között a másik két számottevő csoport, az alsószintű szellemi munkát és a mezőgazdasági fizikai munkát végző nők aránya ennél lényegesen kisebb: 12 %, illetve 13 %.

Ha az özvegyeknek ezt a csoportját, tehát azokat, akik semmilyen támogatásban sem részesültek, elhunyt férjük utolsó foglalkozása szerinti megoszlásban vizsgáljuk, kitűnik, hogy az egykor mezőgazdasági munkát végző betanított és segédmunkásként dolgozó férfiak feleségei szerepelnek legnagyobb arányban, de rajtuk kívül jelentős csoportot képeznek az egykori szakmunkások feleségei is: 35 %, illetve 30 %.

Részesült-e az özvegy valamilyen támogatásban férje halála után?
(A férj foglalkozási csoportjának százalékában)

Az elhunyt férj utolsó foglalkozása	Özvegye valamilyen támogatásban			Özvegy nők száma	
	részesült	nem részesült	összesen		
Felső- és középszintű	} szellemi dolgozó	72	28	100	25
Alsószintű		69	31	100	39
Szakmunkás		67	33	100	97
Betanított és segédmunkás		66	34	100	106
Mezőgazdasági fizikai dolgozó		56	44	100	36
Ismeretlen		83	17	100	6
Összesen		66	34	100	312

Mint tudjuk, a 312 özvegy között csaknem fele arányban szerepeltek a kétgyermekesek, közülük: 31 % nem kapott semmiféle támogatást, de még feltűnőbb az, hogy a 43 három gyerekes özvegynek majdnem fele (21 özvegy) szintén úgy nyilatkozott, hogy özvegységében eddig (a felvétel időpontjáig) minden segítséget nélkülözött.

Mit takar tulajdonképpen ez a segítségnyújtás, illetve támogatás? A kérdőívben elsősorban a pénzbeni és nem-pénzbeni támogatást igyekeztünk szétválasztani. A feldolgozás során az előbbinél megkülönböztettük az egyszeri, segély-jellegű adományt és a rendszeres támogatást. Az utóbbi fogalomkörbe pedig egyrészt az anyagi jellegű (de nem pénz), tehát ruhanemű, élelmiszer, egyéb ajándék, valamint a mindennapi élet gyakorlati bonyolításában nyújtott személyes emberi segítség (gyermek őrzése, házkörüli segítség) került.

Hivatalos segínyt munkahelytől vagy más társadalmi szervtől vagy biztosítótól 177 özvegy kapott. Ez az összes özvegy 57 %-a, az egyáltalán segélyezett özvegyeknek pedig 85 %-a. Zömmel a szakszervezeti segínyt, tanácsi segínyt és a biztosítótól kapott összeget jelentette.

A 312 özvegy közül 287-en egyáltalán nem kaptak rendszeres pénzbeni támogatást. A többi 25 özvegy is, aki kapott, elsősorban saját szüleire számíthatott; közülük 12-en kaptak rendszeresen pénzt apjuktól vagy anyjuktól, illetve ha mindkettő élt, szüleiktől. A többiek elszórtan, egy-két özvegy saját testvérétől, sógorától kapott ilyen támogatást, de ezek önmagában is kis száma nem előzi meg azokat, akik saját munkahelyi vagy férje egykori munkahelyi kollégáitól kaptak rendszeres pénz-támogatást. Ott, ahol az özvegy szülei rendszeresen pénzzel segítették leányukat, kilenc esetben a 12 közül mindkét szülő élt, 3 esetben pedig az egyedül élő anyát jelölték meg segítségnyújtóként. Noha az özvegyek nagyrészének volt egy vagy több testvére, a testvérek segítése - számukat tekintve - mégis jelentéktelen, éppugy mint a sógorok, és ami még különösebb, az elhunyt férj szülei részéről nyújtott segítség.

Valamivel nagyobb részben kaptak az özvegyek rokonaiktól, ismerőseiktől "természetbeni" támogatást. De kiugróan itt is az özvegy saját szüleitől kapott segítség az uralkodó. A férj szüleit itt is megelőzi az özvegy saját testvéreinek segítése. A nem-pénzben adott támogatásfajták között leggyakrabban a ház körüli segítséget, valamelyik gyerek nyaraltatását és ruhanemű ajándékozását említették az özvegyek.

A válaszokból végsősorban az derült ki, hogy a gyermekével vagy gyermekeivel egyedül maradt asszonyok anyagi természetű segítséget, vagy egyéb gondoskodást rokonaitól, ismerőseitől igen kevéssé kaptak. A rokonságból is elsősorban a saját szüleire és vérrokonaira támaszkodhat az özvegy, de összességében a segítséget kapók aránya nem akkora, hogy ne állíthatnánk: az özvegyeknek mindenekelőtt saját magukra, testi és lelki erejükre kellett támaszkodniuk.

6. AZ ÖZVEGY TÁRSAS KAPCSOLATAI

A konkrét segítségnyújtáson túl a vizsgálat arra is választ keresett, hogy kikre és milyen mértékben számíthatnak a fiatal özvegyek társas emberi kapcsolatok iránti igényeik kielégítésében. Mintegy 60 %-uk elsősorban rokonaival szokott beszélgetni élete gondjairól, 15 %-uk pedig úgy nyilatkozott, hogy saját vagy elhunyt férjük munkatársainál talál inkább megértésre. Elég nagy azoknak az özvegyeknek az aránya, akik magányról panaszkodtak: csaknem 30 %-uk sem rokonnal, sem családon

kivüli személlyel nem szokott beszélgetni életéről, problémáiról. A rokonságon belül elsősorban a saját szüleit említették az özvegyek, de meglepő, hogy azok között az özvegyek között, akiknek éltek szülei, csaknem ugyanannyian nevezték meg szüleit elsődleges társas kapcsolatként, mint ahányan nem. Saját testvéreikkel sokkal lazábban jelentkezik a kapcsolat. Azoknak az özvegyeknek, akiknek volt testvérük, 72 %-a úgy válaszolt, hogy nem szoktak egymással beszélgetni gondjaikról. A férj szüleiivel csak 10 %-uk, a férj testvéreivel vagy testvéreivel pedig mindössze 5 % tart fenn bensőségebb kapcsolatot. Hasonló kép rajzolódik a kapcsolatokról az említett rokonokkal való találkozás gyakorisága tekintetében is.

Kikkel és milyen gyakran találkozik az özvegy

A találkozás gyakorisága	A személy, akivel az özvegy találkozott					
	anyja	apja	testvére	anyósa	apósa	férje testvére
A felvétel napján vagy egy nappal előbb	48	45	31	31	24	19
Egy, vagy két héttel	28	30	27	25	20	25
Egy hónappal	10	8	14	13	8	9
Több hónappal	8	8	12	14	24	21
Több, mint egy évvel	3	4	6	12	14	17
Ismeretlen, mikor	3	5	10	5	10	9
Összesen	100	100	100	100	100	100
Özvegy nők száma *	248	179	294	189	144	266

* Azokat az özvegyeket számítottuk ide, akiknek élt az adott rokona.

A találkozások gyakoriságát tekintve tehát a saját családhoz kötődés mutatkozik erősebbnek. Természetesen ebbe belejátszik a rokonok lakhelye, földrajzi távolsága is. Azok az özvegyek, akiknek anyjuk élt, 57 %-ban egy lakásban vagy egy városban, községben élnek anyjukkal. Azoknál tehát, akik együtt laktak anyjukkal, természetes a napi találkozás, akik egy helyiségben, de nem egy lakásban élnek anyjukkal, illetve apjukkal, 71 % és 61 %-ban úgy nyilatkoztak, hogy ma vagy tegnap találkoztak. Kisebb az aránya a férj szüleiével és testvéreivel való találkozásnak.

A vizsgálat egyik alaphipotézisét, mely szerint a kiskorú gyermekével magára maradt özvegyek nagy része ismét beilleszkedik a szülői családba (összeköltözés), avagy a már korábban is szüleiével lakó asszony gyermekeinek nevelésében és az ezzel kapcsolatos feladatokban a szüleitől segítséget kap és ezzel szemben meggyengül az elhalt férj szüleiével való kapcsolat, csak részben bizonyítják az adatok. Az ismert eredmények alapján ezt úgy lehet inkább megfogalmazni, hogy a megözvegyült fiatal gyermekes nő - ha egyáltalán kap segítséget, támogatást - úgy elsősorban szüleitől, a szülők közül is az anyától kapja. Ha az özvegygel közös háztartásban élő személyeknek az özvegyhez való viszonya szerint rekonstruálni próbáljuk, hogy milyen háztartási-családi együttélési formákban éltek az özvegyek, erre vonatkozóan az adatok a következőképpen alakultak:

Kivel él az özvegy közös háztartásban	Szám	Százalék
Kizárólag gyermekeivel él	227	73
Uj férjével (élettársával) és gyermekeivel	7	2
Gyermekeivel és saját* családjával	40	13
Gyermekeivel és volt férje családjával	30	10
Egyedül él	8	2
Összesen	312	100

* Saját családnak nevezzük az özvegy felmenő és oldalági és az ezekhez kötődő családi kapcsolatokat.

Tehát az özvegyek zöme csak gyermekeivel élt közös háztartásban. A saját családnak és a férj családjának említése pedig nem mutat lényeges különbséget. Természetesen ez a csoportosítás labilis, hiszen az együttlakás nem feltétlenül jelenti a közös háztartásban élést, mint ahogy azt mutatják azok az adatok, melyek szerint az özvegyek nagyobb hányada lakik anyjával vagy apjával, illetve mindkettővel egy lakásban, mint ahányan a közös háztartásban megemlítették őket. De a lakásváltoztatások felől közelítve sem látszott bizonyítva a hipotézis. Magának a lakásváltoztatásnak az aránya sem volt nagy, az okok között pedig csak egyetlen özvegy jelölte meg egyértelműen az elhunyt férj családjával való rossz viszonyt, más oldalról ugyancsak egy özvegy nyilatkozott úgy, hogy valamelyik szülője hozzá költözött. Ugyanakkor - bár adatokkal nem tudjuk alátámasztani, feltételezzük, hogy a fennálló lakáskörülmények (szükség)sem hagyták érvényesülni a "vonzódást".

Összegezve tehát a vizsgálati alapfeltevés nem érvényesül erősen. Az özvegyek életének alakulását az özvegység első évében inkább erős magukrautaltság, egyedüllét jellemzi. A szülői háttér felé vonzódás elsődleges ugyan az emberi kapcsolatok keresésében, de nem jelentkezik olyan jelentős arányban, mint azt feltételeztük.

V. MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

A FELVÉTEL IDEJE, MÓDJA, A SIKERES KÉRDŐIVEK ARÁNYA

1972-ben a KSH Társadalomstatistikai Főosztályának Réteggutató Osztálya reprezentatív vizsgálatot hajtott végre a gyermekes özvegy nők körében. A mintába az 1971. március és június hónapban elhunyt házastárs, gyermekes férfiak özvegyei kerültek. A megkérdezésre kerültek névsorának összeállításához a szóban forgó időszakban elhunyt férfiak halálozási lapjai szolgáltak alapbizonylatként. Mivel a halálozási lapokon szerepel a házastárs (feleség) születési éve és az élő gyermekek száma, így egy másodlagos kigyűjtés folyamán jutottunk el a három korcsoportot reprezentáló gyermekes özvegy nők alapsokaságához. E három korcsoport a következő:

fiatal gyermekes özvegy nők:	15 - 39 évesek
középkorú gyermekes özvegy nők:	40 - 55 évesek
idős gyermekes özvegy nők:	56 évesek és idősebbek.

A három korcsoport felméréséhez három különböző kérdőív készült, a kérdőiveket postán küldtük szét, melyekre így a megkérdezettek teljesen önállóan válaszoltak. Összesen 4 388 db kérdőív került postára a következő korcsoportonkénti összetételben:

15 - 39 éves özvegyek részére	398 db
40 - 55 éves özvegyek részére	922 db
56 éves és idősebb özvegyek részére	3 068 db
Együtt	4 388 db.

A felvétel módszertanilag is érdekesnek ígérkezett; vajon milyen arányú lesz a sikeres megkérdezés, azaz milyen arányban kapjuk vissza a kitöltött és feldolgozható kérdőiveket. A kiküldött és a feldolgozható kérdőivek aránya korcsoportonként a következőképpen alakult:

Korcsoport	Elküldött kérdőivek		Feldolgozható kérdőivek		
	száma	%	száma	%	Az elküldött kérdőivek %-ában
15 - 39 éves	398	9	312	9,2	78,4
40 - 55 éves	922	21	667	19,8	72,3
56 éves és idősebb	3 068	70	2 402	71,0	78,3
Együtt	4 388	100	3 381	100,0	77,0

Végül soron az összes kiküldött kérdőív 77 %-a érkezett vissza feldolgozható állapotban, amiből arra lehet következtetni, hogy az özvegyek szívesen vették a helyzetük iránti figyelmet. Sőt gyakori volt a kifejezett segítségkérés is részükről.

A FELDOLGOZÁSBAN HASZNÁLT FOGLALKOZÁSI CSOPORTOK

Mind az elhalt férjek, mind az özvegyek foglalkozási csoportjait a kérdőívben megkérdezett szakma, munkakör, beosztás, valamint iskolai végzettség együttes értelmezéséből alakítottuk ki. A rendelkezésre álló adatok alapján minden egyes személyt egy öt számjegyből álló kódcsoporttal jellemeztünk. Az öt számjegy közül az első három az 1970-es Népszámlálás egyéni foglalkozás kódolásához készült rendszeres jegyzékben közzétett foglalkozási főcsoportokat, illetve egyéni foglalkozásokat tartalmazza, az utolsó két számjegy pedig az iskolai végzettséget is belekombinálva, egy speciálisan kialakított foglalkozási minőséget jelöl. Ez a szellemi foglalkozásnál felső és középszintű és alsószintű, a fizikaiaknál (mind az ipari mind a mezőgazdasági) a szakmunkások, illetve a betanított és segédmunkások csoportjának kialakítását és elkülönítését tette lehetővé. A foglalkozási viszony elkülönített kódban került feldolgozásra.

Az így kialakított foglalkozási csoportok

1. Felső- és középszintű szellemi dolgozó
2. Alsószintű szellemi dolgozó
3. Szakmunkás (ipari, építőipari, egyéb, nem-mezőgazdasági szakmunkás)
4. Betanított és segédmunkás (ipari, építőipari, egyéb, nem-mezőgazdasági betanított és segédmunkás)
5. Mezőgazdasági fizikai dolgozó (egy csoportban szakmunkások és betanított, segédmunkások)

A kérdőívben két időpontra vettük fel a foglalkozási adatokat. Az egyik a férj halála idejére, a másik pedig a felvétel, azaz az özvegyülés utáni 1 év idejére vonatkozik. A közölt táblákban szereplő "dolgozott", illetve "dolgozik" kifejezés az aktív kereső tevékenységet folytatók csoportját jelenti. A "nem dolgozott" csoportban szerepelnek a GYES-en levők, valamint az eltartottak (nem volt GYES-en), ami azonban külön is jelölve van.

TÁBLÁK

1. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA SZÜLETÉSI ÉVÜK ÉS FÉRJÜK KORA SZÉRINT

Az elhunyt férj kora	Az özvegy születési éve											
	1953	1952	1951	1950	1949	1948	1947	1946	1945	1944	1943	1942
Fiatalabb, mint a felesége	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Feleségével azonos kora	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-
Idősebb, mint a felesége												
1-5	-	-	-	3	3	5	3	3	7	2	7	8
6-10	1	1	2	-	2	1	2	3	2	4	4	2
11-15	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	3	3
16-20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
21-25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26-30	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
31-35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36-40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Idősebb, mint a felesége összesen	1	1	2	4	5	6	5	7	9	7	14	14
Ismeretlen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	1	1	3	5	6	7	6	7	9	7	15	14

Az elhunyt férj kora	Az özvegy születési éve										Össze- sen
	1941	1940	1939	1938	1937	1936	1935	1934	1933	1932	
Fiatalabb, mint a felesége	-	-	-	1	1	3	1	2	2	-	12
Feleségével azonos kora	-	2	-	1	3	1	2	2	-	-	15
Idősebb, mint a felesége											
1-5	5	8	11	14	12	11	16	12	14	-	144
6-10	2	8	5	6	7	10	7	9	14	-	92
11-15	3	4	1	2	2	1	1	4	1	-	27
16-20	1	-	-	1	-	1	1	-	1	-	6
21-25	1	-	-	-	-	-	4	1	-	-	6
26-30	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
31-35	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	3
36-40	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Idősebb, mint a felesége összesen	13	21	18	23	21	23	29	26	31	1	281
Ismeretlen	-	-	-	-	-	1	-	1	2	-	4
Mindösszesen	13	23	18	25	25	28	32	31	35	1	312

2. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ÉLETKORUK, VALAMINT ASZERINT,
HOGY HÁNY ÉVIG ÉLTEK HÁZASSÁGBAN

Az özvegy kora férje halála idején	Házasságban éltek						Isme- retlen	Összesen
	1 évig és kevesebb ideig	2-4	5-9	10-14	15-19	20 évig vagy tovább		
- 19	2	-	-	-	-	-	-	2
20 - 24	5	12	9	-	-	-	1	27
25 - 29	1	7	27	15	-	-	2	52
30 - 34	3	2	21	56	18	-	4	104
35 - 39	1	3	11	31	62	16	3	127
Összesen	12	24	68	102	80	16	10	312

3. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT,
HOGY KISKORÚ GYERMEKEIK HOL ÉLNEK, HOL VANNAK ELHELYEZVE

Az özvegyek megoszlása gyermekeik száma szerint	Özvegyek száma össze- sen	Kiskoru gyermek- kel bíró özvegyek száma	Kiskoru gyermek- kek száma	Együtt él az özvegy- gyel	Külön él, mégpedig					
					a nagy- szülök- nél	az özvegy testvé- rénél	egyéb rokonnál	nem rokon magán- személynél	kollégi- umban	nevelő- intézet- ben
1 gyermekes	101	94	94	92	1	-	-	-	1	-
2 gyermekes	142	136	254	248	2	-	-	1	2	1
3 gyermekes	43	40	113	109	1	1	-	-	-	2
4 és több	21	20	92	82	1	-	-	3	-	6
Ismeretlen	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	312	290	553	531	5	1	-	4	3	9

4. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT,
HOGY VAN-E 0-2 ÉVES, 3-5 ÉVES, 6-9 ÉVES KORU GYERMEKÜK,
TOVÁBBÁ ASZERINT, HOGY JELENLEG MENNYI A HETI MUNKAIDEJÜK

Az özvegy jelenlegi heti munkaideje	Van az özvegynek											
	0-2 éves gyermeke			Együtt	3-5 éves gyermeke			Együtt	6-9 éves gyermeke			Együtt
	Van	Nincs	Isme- retlen		Van	Nincs	Isme- retlen		Van	Nincs	Isme- retlen	
36 óra és kevesebb	3	13	-	16	3	13	-	16	9	7	-	16
37 - 43 óra	2	17	-	19	6	13	-	19	10	9	-	19
44 óra	4	41	1	46	9	36	1	46	14	31	1	46
45 - 47 óra	-	11	-	11	3	8	-	11	5	6	-	11
48 óra és több	14	139	2	155	37	117	1	155	54	99	2	155
Munkaideje ismeretlen	4	4	1	9	6	1	2	9	5	3	1	9
Jelenleg nem dolgozik	21	29	6	56	21	30	5	56	19	31	6	56
Összesen	48	254	10	312	85	218	9	312	116	186	10	312

5. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY VAN-E 0-2 ÉVES, 3-5 ÉVES, 6-9 ÉVES GYERMEKÜK, VALAMINT ASZERINT, HOGY JELENLEG HÁNY MŰSZAKBAN DOLGOZNAK

Az özvegy jelenlegi műszak-beosztása	Van-e az özvegynek											
	0-2 éves gyermeke			Együtt	3-5 éves gyermeke			Együtt	6-9 éves gyermeke			Együtt
	Van	Nincs	Ismeretlen		Van	Nincs	Ismeretlen		Van	Nincs	Ismeretlen	
1	16	162	1	179	44	134	1	179	71	107	1	179
2	5	37	2	44	8	35	1	44	14	28	2	44
3	2	11	-	13	4	9	-	13	3	10	-	13
Folyamatos vagy egyéb	-	9	-	9	1	8	-	9	3	6	-	9
Ismeretlen	4	6	1	11	7	2	2	11	6	4	1	11
Jelenleg nem dolgozik	21	29	6	56	21	30	5	56	19	31	6	56
Összesen	48	254	10	312	85	218	9	312	116	186	10	312

6. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY VAN-E 0-2 ÉVES, 3-5 ÉVES, 6-9 ÉVES GYERMEKÜK, TOVÁBBÁ ASZERINT, HOGY ÖZVEGYI NYUGDIJUK TOVÁBBI FOLYÓSÍTÁSA ESETÉN IS VÁLLALNÁNAK-E KERESŐ MUNKÁT

Özvegyi nyugdíja további folyósítása esetén vállalna-e kereső munkát	Van-e az özvegynek											
	0-2 éves gyermeke			Együtt	3-5 éves gyermeke			Együtt	6-9 éves gyermeke			Együtt
	Van	Nincs	Ismeretlen		Van	Nincs	Ismeretlen		Van	Nincs	Ismeretlen	
Igen	18	186	3	207	46	158	3	207	78	126	3	207
Amíg a gyerek kicsi nem, azután igen	7	24	1	32	11	20	1	32	12	19	1	32
Nem	-	11	-	11	1	10	-	11	3	8	-	11
Ismeretlen	2	4	-	6	6	-	-	6	4	2	-	6
Jelenleg nem dolgozik	21	29	6	56	21	30	5	56	19	31	6	56
Összesen	48	254	10	312	85	218	9	312	116	186	10	312

7. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY FÉRJÜK HALÁLA IDEJÉN HÁNY MŰSZAKBAN DOLGOZTAK, TOVÁBBÁ ASZERINT, HOGY JELENLEG HÁNY MŰSZAKBAN DOLGOZNAK

Az özvegy műszakbeosztása férje halála idején	Az özvegy jelenlegi műszakbeosztása						Összesen
	1	2	3	Folyamatos vagy egyéb	Ismeretlen	Jelenleg nem dolgozik	
	műszakbeosztásban						
1	111	-	1	2	4	5	123
2 műszakban dolgozott	7	25	2	-	1	2	37
3	4	4	8	-	-	1	17
Folyamatos vagy egyéb	1	-	-	5	-	-	6
Ismeretlen műszakbeosztásban	3	-	-	1	4	2	10
Nem dolgozott	53	15	2	1	2	45	118
Ismeretlen, hogy dolgozott-e	-	-	-	-	-	1	1
Összesen	179	44	13	9	11	56	312

**8. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT,
HOGY VAN-E AZ ÖZVEGYNEK 0-2 ÉVES, 3-5 ÉVES, 6-9 ÉVES KORU GYERMEKŰK,
VALAMINT ASZERINT, HOGY FÉRJŰK HALÁLAKOR HÁNY MŰSZAKBAN DOLGOZTAK**

Az özvegy műszakbeosztása férje halála idején	Van-e az özvegynek											
	0-2 éves gyermeke			Együtt	3-5 éves gyermeke			Együtt	6-9 éves gyermeke			Együtt
	Van	Nincs	Isme- retlen		Van	Nincs	Isme- retlen		Van	Nincs	Isme- retlen	
1	9	113	1	123	26	96	1	123	40	82	1	123
2	1	36	-	37	4	33	-	37	14	23	-	37
3	1	16	-	17	6	11	-	17	5	12	-	17
Folytonos vagy egyéb idő- beosztásban dolgozott	-	6	-	6	2	4	-	6	1	5	-	6
Ismeretlen, hogy hány műszakban dolgozott	2	8	-	10	3	7	-	10	6	4	-	10
Nem dolgozott	35	74	9	118	43	67	8	118	49	60	9	118
Ismeretlen, hogy dolgozott-e	-	1	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1
Összesen	48	254	10	312	85	218	9	312	116	186	10	312

**9. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGŰK,
VALAMINT FÉRJŰK HALÁLAKORI FOGLALKOZÁSA-BEOSZTÁSA SZERINT**

Az özvegy legmagasabb iskolai végzettsége	Az özvegy foglalkozása-beosztása férje halála idején						Nem dolgozott	Isme- retlen, hogy dolgo- zott-e	Összesen
	Felső- és közép- szintű	Alsó- szintű	Szak- munkás	Betani- tott és segéd- munkás	Mezőgaz- dasági fizikai dolgozó	Isme- retlen			
	szellemi dolgozó								
Nem járt iskolába	-	-	-	-	-	-	2	1	3
Be nem fejezett általános (elemi) és polgári iskola	1	1	1	39	15	1	44	-	102
Befejezett általános (elemi), polgári iskola	3	18	10	53	9	3	63	-	159
Középiskolai érettségi	-	30	1	-	-	-	7	-	38
Főiskolai, egyetemi diploma	-	6	-	-	-	-	2	-	8
Ismeretlen	-	1	-	-	1	-	-	-	2
Összesen	4	56	12	92	25	4	118	1	312

**10. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGŰK,
VALAMINT FOGLALKOZÁSI VISZONYUK SZERINT FÉRJŰK HALÁLA IDEJÉN**

Az özvegy foglalkozási viszonya férje halála idején	Az özvegy legmagasabb iskolai végzettsége						
	Nem járt iskolába	Be nem fejezett általános (elemi) és pol- gári iskola	Befejezett általános (elemi), polgári iskola	Középiskolai érettségi	Főiskolai, egyetemi diploma	Ismeretlen	Összesen
Alkalmazásban álló	-	38	82	29	6	1	156
Termelőszövetkezeti tag	-	14	7	2	-	1	24
Önálló	-	1	1	-	-	-	2
Foglalkozási viszonya ismeretlen	-	5	6	-	-	-	11
Nem dolgozott	2	44	63	7	2	-	118
Ismeretlen, hogy dolgozott-e	1	-	-	-	-	-	1
Összesen	3	102	159	38	8	2	312

**11. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK KORA FÉRJÜK HALÁLA IDEJÉN,
AZ ELHUNYT FÉRJ KORA SZERINTI MEGOSZLÁSBAN**

A férjek kora haláluk idején	Az özvegy kora férje halála idején					Összesen
	19 éves és fiatalabb	20-24	25-29	30-34	35-39	
		éves				
19 éves és fiatalabb	-	1	-	-	-	1
20 - 24	1	7	-	-	-	8
25 - 29	1	14	9	-	-	24
30 - 34	-	5	25	25	5	60
35 - 39 éves	-	-	9	45	30	84
40 - 44	-	-	7	24	53	84
45 - 49	-	-	1	5	23	29
50 - 55	-	-	1	2	5	8
56 - 60	-	-	-	1	4	5
61 éves és idősebb	-	-	-	2	3	5
Ismeretlen	-	-	-	-	4	4
Összesen	2	27	52	104	127	312

**12. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGÜK
ÉS ASZERINT, HOGY JELENLEG DOLGOZNAK-E,
S HA IGEN, ÖZVEGYI NYUGDIJUK FOLYÓSÍTÁSA ESETÉN IS VÁLLALNÁNAK-E KERESŐ MUNKÁT**

Az özvegy legmagasabb iskolai végzettsége	Az özvegy jelenleg dolgozik					Az özvegy jelenleg nem dolgozik	Összesen
	Az özvegyi nyugdíj további folyósítása esetén is vállalna-e kereső munkát				Együtt.		
	Igen	Amíg gyermeke kicsi nem, aztán igen	Nem	Ismeretlen			
Nem járt iskolába	-	1	-	-	1	2	3
Általános (elemi) iskola 1-3 osztálya	3	1	1	-	5	3	8
Általános (elemi) iskola 4. osztálya	15	1	1	-	17	-	17
Általános iskola 5-7. polgári iskola 1-3. osztálya	48	5	6	1	60	17	77
Általános iskola 8., polgári iskola 4. osztálya	101	22	3	3	129	30	159
Középiskolai érettségi	32	2	-	1	35	3	38
Főiskolai, egyetemi diploma	6	-	-	1	7	1	8
Ismeretlen	2	-	-	-	2	-	2
Összesen	207	32	11	6	256	56	312

**13. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGÜK,
VALAMINT JELENLEGI FOGLALKOZÁSUK-BEOSZTÁSUK SZERINT**

Az özvegy legmagasabb iskolai végzettsége	Az özvegy jelenlegi foglalkozása-beosztása						Jelenleg nem dolgozik	Összesen
	Felső- és közép-szintű	Alsó-szintű	Szak-munkás	Betanított és segéd-munkás	Mezőgazdasági fizikai dolgozó	Ismeretlen		
	szellemi dolgozó							
Nem járt iskolába	-	-	-	1	-	-	2	3
Be nem fejezett általános (elemi) iskola	1	1	2	55	21	2	20	102
Befejezett általános (elemi), polgári iskola	4	21	13	78	11	2	30	159
Középiskolai érettségi	-	34	1	-	-	-	3	38
Főiskolai, egyetemi diploma	-	7	-	-	-	-	1	8
Ismeretlen	-	1	-	-	1	-	-	2
Összesen	5	64	16	134	33	4	56	312

14. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA JELENLEGI FOGLALKOZÁSUK-BEOSZTÁSUK ÉS ASZERINT, HOGY DOLGOZTAK-E FÉRJÜK HALÁLA IDEJÉN

Az özvegy jelenlegi foglalkozása-beosztása	Az özvegy férje halála idején					Összesen
	dolgozott	nem dolgozott			Ismeretlen, hogy dolgozott-e	
		GYES-en volt	Nem volt GYES-en	Ismeretlen, hogy GYES-en volt-e		
Felső- és középszintű szellemi dolgozó	5	-	-	-	-	5
Alsószintű szellemi dolgozó	52	8	3	1	-	64
Szakt munkás	13	1	2	-	-	16
Betanított és segéd munkás	91	6	36	1	-	134
Mezőgazdasági fizikai dolgozó	22	-	8	3	-	33
Ismeretlen	-	-	3	1	-	4
Jelenleg nem dolgozik	10	14	29	2	1	56
Összesen	193	29	81	8	1	312

15. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA FÉRJÜK HALÁLAKORI FOGLALKOZÁSUK-BEOSZTÁSUK, VALAMINT JELENLEGI FOGLALKOZÁSUK-BEOSZTÁSUK SZERINT

Az özvegy foglalkozása-beosztása férje halála idején	Az özvegy jelenlegi foglalkozása-beosztása						Jelenleg nem dolgozik	Összesen
	Felső- és közép-szintű	Alsó-szintű	Szak-munkás	Betanított és segéd-munkás	Mezőgazdasági fizikai dolgozó	Ismeretlen		
	szellemi dolgozó							
Felső- és középszintű szellemi dolgozó	4	-	-	-	-	-	-	4
Alsószintű szellemi dolgozó	1	52	1	1	-	-	1	56
Szakt munkás	-	-	12	-	-	-	-	12
Betanított és segéd munkás	-	-	-	87	-	-	5	92
Mezőgazdasági fizikai dolgozó	-	-	-	2	22	-	1	25
Az özvegy dolgozott, de foglalkozása-beosztása ismeretlen	-	-	-	1	-	-	3	4
Nem dolgozott	-	12	3	43	11	4	45	118
Ismeretlen, hogy dolgozott-e	-	-	-	-	-	-	1	1
Összesen	5	64	16	134	33	4	56	312

16. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ELHUNYT FÉRJÜK LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGE ÉS FOGLALKOZÁSA-BEOSZTÁSA SZERINT

Az elhunyt férj legmagasabb iskolai végzettsége	Az elhunyt férj utolsó foglalkozása - beosztása						Összesen
	Felső- és közép-szintű	Alsó-szintű	Szak-munkás	Betanított és segéd-munkás	Mezőgazdasági fizikai dolgozó	Ismeretlen	
	szellemi dolgozó						
Nem járt iskolába	-	-	-	2	1	-	3
Be nem fejezett általános (elemi) és polgári iskola	3	4	27	56	26	2	118
Befejezett általános (elemi) és polgári iskola	5	9	60	42	12	1	129
Középszintű érettségi	7	19	9	4	-	1	40
Főiskolai, egyetemi diploma	10	7	1	-	-	-	18
Ismeretlen	-	-	-	2	-	2	4
Összesen	25	39	97	106	39	6	312

17. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ELHUNYT FÉRJÜK LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGE ÉS A SAJÁT LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGÜK SZERINT

Az elhunyt férj legmagasabb iskolai végzettsége	Az özvegy legmagasabb iskolai végzettsége						Összesen
	Nem járt iskolába	Be nem fejezett általános (elemi) és polgári iskola	Befejezett általános (elemi), polgári iskola	Középiskolai érettségi	Főiskolai, egyetemi diploma	Ismeretlen	
Nem járt iskolába	2	1	-	-	-	-	3
Be nem fejezett általános (elemi) és polgári iskola	1	65	49	3	-	-	118
Befejezett általános (elemi) polgári iskola	-	30	90	9	-	-	129
Középiskolai érettségi	-	2	17	16	4	1	40
Főiskolai, egyetemi diploma	-	1	3	10	4	-	18
Ismeretlen	-	3	-	-	-	1	4
Összesen	3	102	159	38	8	2	312

18. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA JELENLEGI FOGLALKOZÁSUK-BEOSZTÁSUK ÉS ASZERINT, HOGY ÖZVEGYI NYUGDIJUK TOVÁBBI FOLYÓSÍTÁSA ESETÉN IS VÁLLALNÁNAK-E KERESŐ MUNKÁT

Az özvegy jelenlegi foglalkozása-beosztása	Az özvegy jelenleg dolgozik					Az özvegy jelenleg nem dolgozik	Összesen
	Az özvegyi nyugdíj további folyósítása esetén is vállalna-e kereső munkát				Együtt		
	Igen	Amíg gyermeke kicsi, nem, aztán igen	Nem	Ismeretlen			
Felső- és középszintű szellemi dolgozó	3	2	-	-	5	-	5
Alsószintű szellemi dolgozó	57	4	1	2	64	-	64
Szakt munkás	11	3	1	1	16	-	16
Betanított és segéd munkás	109	19	6	-	134	-	134
Mezőgazdasági fizikai dolgozó	26	2	2	3	33	-	33
Ismeretlen	1	2	1	-	4	-	4
Jelenleg nem dolgozik	-	-	-	-	-	56	56
Összesen	207	32	11	6	256	56	312

19. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY VAN-E 10-17 ÉVES, ILLETVE 18 ÉVES ÉS IDŐSEBB GYERMEKÜK, S HA IGEN, HÁNY

Van-e 10-17 éves gyermeke, s ha igen, hány	Van-e 18 éves és idősebb gyermeke, s ha igen, hány					Összesen
	van			Nincs ilyen koru gyermeke	Ismeretlen, hogy van-e	
	1	2	3 és több			
Van 1	18	1	-	108	1	128
2	1	-	-	12	2	15
3 és több	-	-	-	5	-	5
Számuk ismeretlen	1	-	-	-	4	5
Nincs ilyen koru gyermeke	8	3	1	107	-	119
Ismeretlen, hogy van-e	4	2	-	32	2	40
Összesen	32	6	1	264	9	312

20. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY VAN-E 10 ÉVESNÉL FIATALABB, ILLETVE 10-17 ÉVES GYERMEKŰK, S HA IGEN, HÁNY

Van-e 10 évesnél fiatalabb gyermeke, s ha igen hány	Van-e 10-17 éves gyermek, ha igen hány					Összesen
	van			Nincs ilyen koru gyermeke	Ismeretlen, hogy van-e	
	1	2	3 és több			
Van 1	21	5	-	86	1	113
2	5	-	-	51	-	56
3 és több	2	2	-	7	4	15
Nincs ilyen koru gyermeke	59	11	2	51	-	123
Ismeretlen, hogy van-e	1	-	-	-	4	5
Összesen	88	18	2	195	9	312

21. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA LEGMAGASABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGŰK ÉS ASZERINT, HOGY FÉRJŰK HALÁLA IDEJÉN DOLGOZTAK-E

Az özvegy legmagasabb iskolai végzettsége	Az özvegy férje halála idején					Összesen
	dolgozott	nem dolgozott			Ismeretlen, hogy dolgozott-e	
		GYES-en volt	nem volt GYES-en	ismeretlen, hogy GYES-en volt-e		
Nem járt iskolába	-	-	2	-	1	3
Be nem fejezett általános (elemi) vagy polgári iskola	58	4	34	6	-	102
Befejezett általános (elemi), polgári iskola	96	18	44	1	-	159
Középiskolai érettségi	31	6	-	1	-	38
Főiskolai, egyetemi diploma	6	1	1	-	-	8
Ismeretlen	2	-	-	-	-	2
Összesen	193	29	81	8	1	312

22. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ELHUNYT FÉRJŰK FOGLALKOZÁSA, VALAMINT ASZERINT, HOGY FÉRJŰK HALÁLAKOR DOLGOZTAK-E

Az elhunyt férj utolsó foglalkozása-beosztása	Az özvegy férje halála idején					Összesen
	dolgozott	nem dolgozott			Ismeretlen, hogy dolgozott-e	
		GYES-en volt	Nem volt GYES-en	Ismeretlen, hogy GYES-en volt-e		
Felső-és középszintű szellemi dolgozó	22	-	2	1	-	25
Alsószintű szellemi dolgozó	28	7	4	-	-	39
Szakt munkás	61	11	23	2	-	97
Betanított és segéd-munkás	66	9	29	1	1	106
Mezőgazdasági fizikai dolgozó	14	1	20	4	-	39
Ismeretlen	2	1	3	-	-	6
Összesen	193	29	81	8	1	312

23. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY FÉRJÜK, HALÁLÁT MEGELŐZŐ EGY ÉV ALATT, MENNYI IDEIG VOLT FEKVŐ BETEG, TOVÁBBÁ, HOGY FÉRJÜK HALÁLAKOR HÁNY MŰSZAKBAN DOLGOZTAK

A férj a halála előtti egy év alatt fekvő beteg volt	Az özvegy férje halála idején							Összesen
	1	2	3	Folyamatos vagy egyéb	Ismeretlen	Nem dolgozott	Ismeretlen, hogy dolgozott-e	
	műszakban			munkaidőben				
	dolgozott							
1 - 2 hétig	15	3	-	1	1	17	-	37
1 - 2 hónapig	18	6	4	2	1	19	-	50
4 - 6 hónapig	28	9	3	1	3	19	-	63
8 - 10 hónapig	6	1	2	-	-	4	-	13
Egész évben	19	-	1	-	1	7	-	28
Nem volt fekvő beteg	31	11	7	2	3	41	-	95
Ismeretlen	6	7	-	-	1	11	1	26
Összesen	123	37	17	6	10	118	1	312

24. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA GAZDASÁGI AKTIVITÁSUK ÉS ASZERINT, HOGY FÉRJÜK, HALÁLÁT MEGELŐZŐ EGY ÉV ALATT, MENNYI IDEIG VOLT FEKVŐ BETEG

A férj a halála előtti egy év alatt fekvő beteg volt	Az özvegy férje halála idején					Összesen
	dolgozott	nem dolgozott			Ismeretlen, hogy dolgozott-e	
		GYES-en volt	Nem volt GYES-en	Ismeretlen, hogy GYES-en volt-e		
1 - 2 hétig	20	6	11	-	-	37
1 - 2 hónapig	31	6	13	-	-	50
4 - 6 hónapig	44	6	12	1	-	63
8 - 10 hónapig	9	2	2	-	-	13
Egész évben	21	2	5	-	-	28
Nem volt fekvő beteg	54	7	31	3	-	95
Ismeretlen	14	-	7	4	1	26
Összesen	193	29	81	8	1	312

25. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY VAN-E AZ ÖZVEGYNEK 0-2 ÉVES, 3-5 ÉVES, 6-9 ÉVES KORU GYERMEKÜK, VALAMINT ASZERINT, HOGY FÉRJÜK HALÁLA IDEJÉN DOLGOZTAK-E

Az özvegy férje halála idején	Van-e az özvegynek												
	0-2 éves gyermeke			Együtt	3-5 éves gyermeke			Együtt	6-9 éves gyermeke			Együtt	
	Van	Nincs	Ismeretlen		Van	Nincs	Ismeretlen		Van	Nincs	Ismeretlen		
	Dolgozott	13	179	1	193	41	151	1	193	66	126	1	193
nem dolgozott	GYES-en volt	18	11	-	29	17	12	-	29	8	21	-	29
	Nem volt GYES-en	14	63	4	81	24	54	3	81	37	39	5	81
Ismeretlen, hogy dolgozott-e	GYES-en volt-e	3	-	5	8	2	1	5	8	4	-	4	8
	Ismeretlen, hogy dolgozott-e	-	1	-	1	1	-	-	1	1	-	-	1
Összesen	48	254	10	312	85	218	9	312	116	186	10	312	

26. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY VAN-E 10 ÉVNÉL FIATALABB, ILLETVE 10-13 ÉVES GYERMEKÜK, S HA IGEN, HÁNY

Van-e 10 évesnél fiatalabb gyermeke, s ha igen hány	Van-e 10-13 éves gyermeke és ha igen, hány						Összesen
	Van				Nincs ilyen koru gyermeke	Ismeretlen, hogy van-e	
	1	2	3 és több	számuk ismeretlen			
Van 1	32	5	-	-	75	1	112
2	9	1	1	-	45	-	56
3 és több	6	3	-	-	1	5	15
Nincs ilyen koru gyermeke	48	14	1	-	60	-	123
Ismeretlen, hogy van-e	-	1	-	-	-	4	5
Összesen	95	24	2	-	181	10	312

27. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY VAN-E KISKORU (0-17 ÉVES) GYERMEKÜK

Az özvegy gyermekeinek száma	Kiskoru gyermeke (17 éves és fiatalabb)		Gyermekei kora ismeretlen	Ismeretlen	Az özvegyek száma összesen
	Van	Nincs			
1	94	6	1	-	101
2	136	4	2	-	142
3	40	1	2	-	43
4 és több	20	-	1	-	21
Ismeretlen	-	-	-	5	5
Összesen	290	11	6	5	312

28. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA A GYERMEKEK SZÁMA SZERINT, VALAMINT A GYERMEKEK KOR SZERINTI MEGOSZLÁSA

Az özvegy gyermekeinek száma	Az özvegyek száma összesen	A gyermekek száma és kor szerinti megoszlása							Gyermekek száma összesen
		0-2	3-5	6-9	10-13	14-17	18 és több	Ismeretlen	
1	101	14	23	16	20	21	6	1	101
2	142	23	41	63	69	58	24	6	284
3	43	9	16	28	31	29	13	3	129
4 és több	21	4	12	26	27	23	5	4	101
Ismeretlen	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	312	50	92	133	147	131	48	14	615

29. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ÁTLAGOS HAVI KERESETÜK ÉS ASZERINT, HOGY JELENLEG MENNYI A HETI MUNKAIDEJÜK

Az özvegy átlagos havi keresete (Ft)	Az özvegynek jelenleg mennyi a heti munkaideje							Összesen
	36 óra és kevesebb	37-43	44	45-47	48 vagy több	Ismeretlen	Jelenleg nem dolgozik	
1 000 alatt	10	2	-	-	5	4	-	21
1 000 - 1 199	2	2	2	-	13	-	-	19
1 200 - 1 399	-	3	6	1	31	-	-	41
1 400 - 1 599	-	3	7	2	43	-	-	55
1 600 - 1 799	-	2	11	2	18	1	-	34
1 800 - 1 999	-	1	7	1	9	-	-	18
2 000 - 2 199	-	4	5	3	10	1	-	23
2 200 - 2 399	2	2	2	1	10	-	-	17
2 400 - 2 599	1	-	1	-	4	-	-	6
2 600 - 2 799	1	-	3	-	4	-	-	8
2 800 - 2 999	-	-	2	-	2	-	-	4
3 000 és több	-	-	-	1	3	-	-	4
Keresete ismeretlen	-	-	-	-	3	3	-	6
Jelenleg nem dolgozik	-	-	-	-	-	-	56	56
Összesen	16	19	46	11	155	9	56	312

30. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY JELENLEG DOLGOZNAK-E, S HA IGEN, MENNYI AZ ÁTLAGOS HAVI KERESETÜK, S AZ ÖZVEGYI NYUGDJI TOVÁBBI FOLYÓSÍTÁSA ESETÉN IS VÁLLALNÁNAK-E KERESŐ MUNKÁT

Az özvegy átlagos havi keresete (Ft)	Az özvegy jelenleg dolgozik					Az özvegy jelenleg nem dolgozik	Összesen
	Az özvegyi nyugdíj további folyósítása esetén is vállalna-e kereső munkát				Együtt		
	Igen	Amíg a gyerek kicsi, nem, aztán igen	Nem	Ismeretlen, hogy vállalna-e			
1 000 alatt	14	3	2	2	21	-	21
1 000 - 1 199	13	3	2	1	19	-	19
1 200 - 1 399	31	6	3	1	41	-	41
1 400 - 1 599	46	5	2	2	55	-	55
1 600 - 1 799	30	3	1	-	34	-	34
1 800 - 1 999	17	1	-	-	18	-	18
2 000 - 2 199	18	4	1	-	23	-	23
2 200 - 2 399	15	2	-	-	17	-	17
2 400 - 2 599	5	1	-	-	6	-	6
2 600 - 2 799	8	-	-	-	8	-	8
2 800 - 2 999	4	-	-	-	4	-	4
3 000 és több	4	-	-	-	4	-	4
Keresete ismeretlen	2	4	-	-	6	-	6
Jelenleg nem dolgozik	-	-	-	-	-	56	56
Összesen	207	32	11	6	256	56	312

31. A JELENLEG DOLGOZÓ 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT
 HOGY VÁLTOZOTT-E HAVI KERESETÜK FÉRJÜK HALÁLA ÓTA

Az özvegy átlagos havi keresete a felvétel idején (Ft)	Keresete				A jelenleg dolgozó özvegyek közül férje halálakor nem dolgozott	Együtt
	Nőtt	Csökkent	Nem változott	Ismeretlen, hogy változott-e		
1 000 alatt	-	-	5	2	14	21
1 000 - 1 199	-	3	2	1	13	19
1 200 - 1 399	6	5	15	1	14	41
1 400 - 1 599	13	2	20	-	20	55
1 600 - 1 799	10	2	16	-	6	34
1 800 - 1 999	9	2	7	-	-	18
2 000 - 2 199	6	-	13	-	4	23
2 200 - 2 399	7	1	7	-	2	17
2 400 - 2 599	5	-	1	-	-	6
2 600 - 2 799	6	1	1	-	-	8
2 800 - 2 999	3	-	1	-	-	4
3 000 és több	3	-	1	-	-	4
Ismeretlen	-	-	-	6	-	6
Összesen	68	16	89	10	73	256

32. A FELVÉTEL IDEJÉN AKTIV KERESŐ 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK ÁTLAGOS HAVI KERESETÜK
 ÉS ASZERINT, HOGY VÁLTOZOTT-E KERESETÜK FÉRJÜK HALÁLA UTÁN

Az özvegy átlagos havi keresete a felvétel idején (Ft)	Jelenleg dolgozik összesen	Közülük férje halála idején nem dolgozott	Korábban is dolgozott és jelenleg is dolgozik	Közülük keresete										
				nem változott	csökkent	ismeretlen, hogy változott-e	nőtt, mégpedig						300 és több	
							50 és kevesebb	51-100	101-150	151-200	201-250	251-300		
Ft összeggel														
1 000 alatt	21	14	7	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
1 000 - 1 199	19	13	6	2	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
1 200 - 1 399	41	14	27	15	5	1	1	3	1	-	-	-	-	1
1 400 - 1 599	55	20	35	20	2	-	-	5	1	2	1	2	2	2
1 600 - 1 799	34	6	28	16	2	-	1	-	2	3	1	-	-	3
1 800 - 1 999	18	-	18	7	2	-	-	1	1	3	-	3	1	1
2 000 - 2 199	23	4	19	13	-	-	-	2	-	2	-	-	-	2
2 200 - 2 399	17	2	15	7	1	-	-	-	1	2	-	1	3	3
2 400 - 2 599	6	-	6	1	-	-	-	1	-	1	-	1	2	2
2 600 - 2 799	8	-	8	1	1	-	1	1	-	2	2	-	-	-
2 800 - 2 999	4	-	4	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
3 000 és több	4	-	4	1	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-
Keresete ismeretlen	6	-	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	256	73	183	89	16	10	3	13	7	17	4	8	16	16

33. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA LAKÓHELYŰK TELEPÜLÉS-JELLEGE ÉS ASZERINT, HOGY MILYEN MINŐSÉGBEN LAKNAK A LAKÁSBAN

Az özvegy lakóhelyének településjellege	Az özvegy jelenleg, mint							Összesen
	tulajdonos	főbérlet	társbérlet	albérlet	családtag	egyéb	ismeretlen	
						minőségben		
lakik a lakásában								
Budapest	15	19	3	-	13	2	3	55
Megyei jogú városok	7	10	-	-	4	-	-	21
Egyéb városok	19	25	-	1	9	1	4	59
Községek	106	17	1	12	30	5	6	177
Összesen	147	71	4	13	56	8	13	312

34. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY ELHUNYT FÉRJÜK HALÁLA ÓTA VÁLTOZTATTAK-E LAKÁST, A LAKÁSVÁLTOZTATÁS OKA, TOVÁBBÁ ASZERINT, HOGY MILYEN MINŐSÉGBEN LAKNAK A LAKÁSBAN

A lakásváltoztatás okai	Az özvegy jelenleg, mint							Összesen
	tulajdonos	főbérlet	társbérlet	albérlet	családtag	egyéb	ismeretlen	
						minőségben		
lakik a lakásában								

Az özvegy lakást változtatót, mert:

- a régi lakás lakhatatlan, lebontották	1	2	-	1	-	-	-	4
- rosszak voltak a lakáskörülményei	1	2	-	1	1	-	1	6
- új lakáshoz jutott, új házat építettek	6	2	-	-	-	-	-	8
- nem jött ki volt férje családjával	1	-	-	-	-	-	-	1
- egyéb családi okok	2	-	-	1	1	-	2	6
- munkahelyi okok	2	1	-	2	-	-	-	5
- anyagi okok (drága lakbér, stb.)	-	1	-	-	1	-	1	3
- megszűnt a régi szolgálati lakáshoz való joga	-	-	-	-	1	-	-	1
- új házasságot kötött	1	-	-	-	2	-	-	3
- egyéb ok miatt	-	1	-	-	1	-	-	2
- ismeretlen	-	-	-	-	-	-	-	-
Az özvegy nem változtatott lakást	133	62	4	8	49	8	9	273
Összesen	147	71	4	13	56	8	13	312

35. AZOKNAK A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐKNEK A SZÁMA, AKIK ELHALT FÉRJÜK HALÁLA ÓTA SEMMILYEN TÁMOGATÁSBAN NEM RÉSZESÜLTEK, GYERMEKEIK SZÁMA ÉS ASZERINT, HOGY MI VOLT FÉRJÜK UTOLSÓ FOGLALKOZÁSA-BEOSZTÁSA

Az özvegy gyermekeinek száma	Az elhunyt férj utolsó foglalkozása-beosztása						Összesen
	Felső- és középszintű	Alsószintű	Szakmunkás	Betanított és segédmunkás	Mezőgazdasági fizikai dolgozó	Ismeretlen	
1	4	4	12	7	3	-	30
2	3	5	15	15	6	-	44
3	-	1	4	10	6	-	21
4 és több	-	-	-	3	2	1	6
Ismeretlen a számuk	-	2	1	1	-	-	4
Összesen	7	12	32	36	17	1	105

36. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐKNEK A SZÁMA, AKIK FÉRJÜK HALÁLA ÓTA SEMMILYEN TÁMOGATÁSBAN NEM RÉSZESÜLTEK, GYERMEKEIK SZÁMA ÉS JELENLEGI FOGLALKOZÁSUK-BEOSZTÁSUK SZERINT

Az özvegy gyermekeinek száma	A támogatást nem kapó özvegy jelenlegi* foglalkozása-beosztása							Összesen
	Felső- és közép-	Alsó-	Szakmunkás	Betanított és segédmunkás	Mezőgazdasági fizikai dolgozó	Jelenleg nem dolgozik	Ismeretlen	
	sintű szellemi dolgozó							
1	1	8	-	14	2	5	-	30
2	-	6	1	25	4	7	1	44
3	-	-	-	10	5	5	1	21
4 és több	-	-	-	1	2	3	-	6
Ismeretlen a számuk	-	-	2	2	-	-	-	4
Összesen	1	14	3	52	13	20	2	105

* A felvétel idején.

37. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY ÉLNEK-E SZÜLEIK ÉS SZOKTAK-E VELÜK GONDJAIKRÓL BESZÉLGETNI

Élnek-e az özvegy szülei	Szokott-e az özvegy gondjairól beszélgetni szüleivel			Ismeretlen, hogy élnek-e szülei	Szülei nem élnek	Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen			
Mindkét szülő él	74	73	8	-	-	155
Csak az apa él	7	17	-	-	-	24
Csak az anya él	47	41	5	-	-	93
Egyik szülő sem él	-	-	-	-	39	39
Ismeretlen, hogy élnek-e szülei	-	-	-	1	-	1
Összesen	128	131	13	1	39	312

38. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA GYERMEKEIK SZÁMA, VALAMINT ASZERINT, HOGY KAPTAK-E ÉS KITŐL NEM-PÉNZBENI TÁMOGATÁST

Az özvegy gyermekeinek száma	Özvegyek száma összesen	Nem kapott támogatást	Kapott*								Ismeretlen, hogy kapott-e
			Saját szüleitől	Férje szüleitől	Saját testvéreiktől	Férje testvéreiktől	Egyéb rokontól	Férje vagy saját kollégájától	Egyéb nem rokontól	Besorolatlan, ismeretlen személytől	
1	101	67	21	12	12	4	6	-	-	3	-
2	142	92	32	13	12	9	6	2	1	2	8
3	43	36	3	-	2	-	-	2	1	-	4
4 és több	21	18	1	-	1	-	-	-	-	1	1
Számuk ismeretlen	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	312	218	57	25	27	13	12	4	2	6	13

* Ugyanaz a személy több helyről is kaphatott támogatást.

39. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ELHUNYT FÉRJÜK UTOLSÓ FOGLALKOZÁSA-BEOSZTÁSA ÉS ASZERINT, HOGY KAPTAK-E, S HA IGEN, KITŐL, NEM-PÉNZBENI TÁMOGATÁST FÉRJÜK HALÁLA ÓTA

Az elhunyt férj utolsó foglalkozása-beosztása	Özvegyek száma összesen	Nem kapott támogatást	Kapott*								Ismeretlen, hogy kapott-e
			Saját szüleitől	Férje szüleitől	Saját testvéreitől	Férje testvéreitől	Egyéb rokontól	Férje vagy saját kolégáitól	Egyéb nem rokontól	Besorolhatatlan ismeretlen személytől	
Felső- és középszintű szellemi dolgozó	25	16	6	2	1	1	-	-	-	-	-
Alsószintű szellemi dolgozó	39	21	10	5	4	3	5	1	1	-	-
Szakt munkás	97	63	21	9	7	3	3	2	-	6	4
Betánított és segédmunkás	106	81	17	7	12	4	4	-	1	-	8
Mezőgazdasági fizikai dolgozó	39	32	3	2	3	2	-	1	-	-	-
Ismeretlen	6	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Összesen	312	218	57	25	27	13	12	4	2	6	13

* Ugyanaz a személy több részről is kaphatott támogatást.

40. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ELHUNYT FÉRJÜK UTOLSÓ FOGLALKOZÁSA-BEOSZTÁSA ÉS ASZERINT, HOGY KAPTAK-E, ÉS HA IGEN KITŐL, RENDSZERES PÉNZBENI TÁMOGATÁST FÉRJÜK HALÁLA UTÁN

Az elhunyt férj utolsó foglalkozása-beosztása	Özvegyek száma összesen	Nem kapott támogatást	Kapott*								Ismeretlen, hogy kapott-e
			Saját szüleitől	Férje szüleitől	Saját testvéreitől	Férje testvéreitől	Egyéb rokontól	Férje vagy saját kolégáitól	Egyéb nem rokontól	Besorolhatatlan, ismeretlen személytől	
Felső- és középszintű szellemi dolgozó	25	23	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Alsószintű szellemi dolgozó	39	36	1	1	-	-	-	1	1	-	-
Szakt munkás	97	90	5	-	1	-	1	1	-	2	-
Betánított és segédmunkás	106	96	4	1	2	-	-	2	-	2	1
Mezőgazdasági fizikai dolgozó	39	36	1	-	-	-	-	1	-	1	2
Ismeretlen	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	312	287	12	2	3	-	1	5	1	6	8

* Ugyanaz a személy több részről is kaphatott támogatást.

41. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ELHUNYT FÉRJÜK UTOLSÓ FOGLALKOZÁSA-BEOSZTÁSA ÉS ASZERINT, HOGY FÉRJÜK HALÁLA ÓTA A ROKONOK, ISMERŐSÖK RÉSZÉRŐL SZÁMUKRA NYUJTOTT NEM-PÉNZBENI TÁMOGATÁSNAK MI VOLT A JELLEGE

Az elhunyt férj utolsó foglalkozása-beosztása	Özvegyek száma összesen	Az özvegy nem részesült ilyen támogatásban	Az egyéb, nem-pénzb eni támogatásnak mi volt a jellege*							Ismeretlen, hogy részesült-e ilyen támogatásban
			Ruházati cikk	Élelmi-szer	Egyéb ajándék-tárgy	Gyermek ellátása	Gyermek nyaraltatása	Segítség a ház körül	Egyéb nem pénzb eni támogatás	
Felső- és középszintű szellemi dolgozó	25	16	1	1	1	3	8	-	-	-
Alsószintű szellemi dolgozó	39	21	9	1	2	-	1	3	10	-
Szakt munkás	97	63	9	3	3	3	11	12	15	4
Betánított és segédmunkás	106	81	7	-	-	3	8	11	8	8
Mezőgazdasági fizikai dolgozó	39	32	-	1	-	-	-	4	3	-
Ismeretlen	6	5	-	-	-	-	-	-	-	1
Összesen	312	218	26	6	6	9	28	30	35	13

* Ugyanaz a személy többféle támogatásban is részesedhetett.

42. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA GYERMEKEIK SZÁMA ÉS ASZERINT, HOGY ELHUNYT FÉRJÜK HALÁLA ÓTA RÉSZESÜLTEK-E SEGÉLYBEN HIVATALOS RÉSZRŐL, S HA IGEN, HONNAN

Az özvegy gyermekeinek száma	Özvegyek száma	Részült-e az özvegy hivatalos részről segélyben, s ha igen honnan								
		Nem részesült	Részült *							Besorolhatóan, ismeretlen
			Férje munkahelyétől	Saját munkahelyétől	Tanácsától	Munkahelyi területi pártszervezettől	Más társadalmi szervtől	Egyéb hivatalos szervtől		
1	101	40	26	26	5	-	20	16	7	
2	142	61	34	26	11	1	22	20	12	
3	43	23	9	7	4	-	5	5	1	
4 és több	21	7	3	3	8	-	2	3	4	
Számuk ismeretlen	5	4	-	-	-	-	1	-	-	
Összesen	312	135	72	62	28	1	50	44	24	

* Ugyanaz a személy több helyről is részesülhetett hivatalos segélyben.

43. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA GYERMEKEIK SZÁMA, VALAMINT ASZERINT, HOGY KAPTAK-E, S HA IGEN KITŐL, RENDSZERES PÉNZBENI TÁMOGATÁST

Az özvegy gyermekeinek száma	Özvegyek száma összesen	Nem kapott támogatást	Kapott *								Ismeretlen, hogy kapott-e
			Saját szüleitől	Férje szüleitől	Saját testvéreiktől	Férje testvéreiktől	Egyéb rokontól	Férje vagy saját kollégájától	Egyéb nem rokontól	Besorolhatóan, ismeretlen személytől	
1	101	94	5	1	2	-	-	1	-	2	-
2	142	129	5	1	1	-	1	2	-	2	6
3	43	41	1	-	-	-	-	1	1	1	-
4 és több	21	18	1	-	-	-	-	1	1	1	2
Számuk ismeretlen	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	312	287	12	2	3	-	1	5	1	6	8

* Ugyanaz a személy több helyről is részesülhetett rendszeres pénzbeni támogatásban.

44. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY ÉLNEK-E ELHUNYT FÉRJÜK SZÜLEI ÉS KAPTAK-E TŐLÜK NEM-PÉNZBENI TÁMOGATÁST

Élnek-e az elhunyt férj szülei	Kapott-e az özvegy nem-pénzbeni támogatást elhunyt férje szüleitől					Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen	Ismeretlen, hogy élnek-e a férj szülei	A férj szülei nem élnek	
Mindkét szülő él	14	91	2	-	-	107
Csak az apa él	3	34	-	-	-	37
Csak az anya él	8	72	2	-	-	82
Egyik szülő sem él	-	-	-	-	85	85
Ismeretlen, hogy élnek-e a szülők	-	-	-	1	-	1
Összesen	25	197	4	1	85	312

45. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA TESTVÉREIK SZÁMA ÉS ASZERINT, HOGY FÉRJÜK HALÁLA ÓTA RÉSZESÜLTEK-E NEM-PÉNZBENI TÁMOGATÁSBAN TESTVÉREIK RÉSZÉRŐL

Az özvegy testvéreinek száma	Kapott-e az özvegy testvérétől nem-pénzbeni támogatást					Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen	Ismeretlen, hogy van-e testvére	Nincs testvére	
1	4	56	3	-	-	63
2	10	64	2	-	-	76
3	1	30	2	-	-	33
4	2	30	2	-	-	34
5	3	27	3	-	-	33
6 és több	3	43	2	-	-	48
Ismeretlen a számuk	4	2	1	-	-	7
Ismeretlen, hogy van-e testvére	-	-	-	2	-	2
Nincs testvére	-	-	-	-	16	16
Összesen	27	252	15	2	16	312

46. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA, TESTVÉREIK SZÁMA ÉS ASZERINT, HOGY KAPTAK-E TŐLÜK RENDSZERES PÉNZBENI TÁMOGATÁST

Az özvegy testvéreinek száma	Kapott-e az özvegy testvérétől rendszeres pénzbeni támogatást					Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen	Ismeretlen, hogy van-e testvére	Nincs testvére	
1	-	60	3	-	-	63
2	-	73	3	-	-	76
3	-	31	2	-	-	33
4	2	31	1	-	-	34
5	-	30	3	-	-	33
6 és több	-	45	3	-	-	48
Ismeretlen a számuk	1	6	-	-	-	7
Ismeretlen, hogy van-e testvérük	-	-	-	2	-	2
Nincs testvére	-	-	-	-	16	16
Összesen	3	276	15	2	16	312

47. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY ÉLNEK-E SZÜLEIK ÉS KAPTAK-E TŐLÜK NEM-PÉNZBENI TÁMOGATÁST

Élnek-e az özvegy szülei	Kapott-e az özvegy nem-pénzbeni támogatást szüleitől					Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen	Ismeretlen, hogy élnek-e szülei	Szülei nem élnek	
Mindkét szülő él	43	110	2	-	-	155
Csak az apa él	5	19	-	-	-	24
Csak az anya él	9	82	2	-	-	93
Egyik szülő sem él	-	-	-	-	39	39
Ismeretlen, hogy élnek-e szülei	-	-	-	1	-	1
Összesen	57	211	4	1	39	312

48. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY ÉLNEK-E SZÜLEIK
ÉS KAPTAK-E TŐLŰK RENDSZERES PÉNZBENI TÁMOGATÁST

Élnek-e az özvegy szülei	Kapott-e az özvegy rendszeres pénzbent támogatást szüleitől					Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen	Ismeretlen, hogy élnek-e szülei	Szülei nem élnek	
Mindkét szülő él	9	143	3	-	-	155
Csak az apa él	-	24	-	-	-	24
Csak az anya él	3	88	2	-	-	93
Egyik szülő sem él	-	-	-	-	39	39
Ismeretlen, hogy élnek-e a szülők	-	-	-	1	-	1
Összesen	12	255	5	1	39	312

49. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY ÉLNEK-E ELHUNYT FÉRJŰK SZÜLEI
ÉS KAPTAK-E TŐLŰK RENDSZERES PÉNZBENI TÁMOGATÁST

Élnek-e az elhunyt férj szülei	Kapott-e az özvegy rendszeres pénzbent támogatást elhunyt férje szüleitől					Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen	Ismeretlen, hogy élnek-e a férj szülei	A férj szülei nem élnek	
Mindkét szülő él	1	104	2	-	-	107
Csak az apa él	-	37	-	-	-	37
Csak az anya él	1	80	1	-	-	82
Egyik szülő sem él	-	-	-	-	85	85
Ismeretlen, hogy élnek-e a szülők	-	-	-	1	-	1
Összesen	2	221	3	1	85	312

50. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA TESTVÉREIK SZÁMA ÉS ASZERINT,
HOGY SZOKTAK-E BESZÉLGETNI GONDJAIKRÓL TESTVÉREIKKEL

Az özvegy testvéreinek száma	Szokott-e az özvegy gondjairól beszélgetni testvéreivel			Ismeretlen, hogy van-e testvére	Nincs testvére	Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen			
1	13	48	2	-	-	63
2	21	50	5	-	-	76
3	6	25	2	-	-	33
4	13	20	1	-	-	34
5	6	24	3	-	-	33
6 és több	6	40	2	-	-	48
Ismeretlen a számuk	3	4	-	-	-	7
Ismeretlen, hogy van-e testvére	-	-	-	2	-	2
Nincs testvére	-	-	-	-	16	16
Összesen	68	211	15	2	16	312

51. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA TESTVÉREIK SZÁMA ÉS ASZERINT,
HOGY SZOKTAK-E ELHUNYT FÉRJÜK TESTVÉREIVEL BESZÉLGETNI GONDJAIKRÓL

Az özvegy testvéreinek száma	Szokott-e az özvegy gondjairól beszélgetni elhunyt férje testvéreivel			Ismeretlen, hogy van-e férjének testvére	Férjének nincs testvére	Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen			
1	2	50	2	-	9	63
2	5	55	5	-	11	76
3	-	25	2	-	6	33
4	3	24	1	-	6	34
5	1	23	3	-	6	33
6 és több	-	43	2	-	3	48
Ismeretlen a számuk	1	3	-	-	3	7
Ismeretlen, hogy van-e testvére	-	-	-	2	-	2
Nincs testvére	1	15	-	-	-	16
Összesen	13	238	15	2	44	312

52. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA TESTVÉREIK SZÁMA ÉS ASZERINT,
HOGY MIKOR TALÁLKOZTAK UTOLJÁRA VALAMELYIK TESTVÉRÜKKEL

Az özvegy testvéreinek száma	Az özvegy mikor találkozott utoljára valamelyik testvéreivel								Nincs testvére	Ismeretlen, hogy van-e testvére	Összesen
	A megkérdezés napján	A megkérdezés előtt						Ismeretlen, hogy mikor			
		egy nappal	egy héttel	két héttel	egy hónappal	több hónappal	több, mint egy évvel				
1	10	8	11	5	11	10	5	3	-	-	63
2	14	7	15	5	10	8	3	14	-	-	76
3	8	3	5	5	4	5	2	1	-	-	33
4	11	4	7	3	1	3	1	4	-	-	34
5	4	3	7	4	4	7	1	3	-	-	33
6 és több	14	4	9	2	11	1	3	4	-	-	48
Ismeretlen a számuk	2	-	2	-	1	1	1	-	-	-	7
Ismeretlen, hogy van-e testvére	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Nincs testvére	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	16
Összesen	63	29	56	24	42	35	16	29	16	2	312

53. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY ÉLNEK-E ELHUNYT FÉRJÜK SZÜLEI ÉS SZOKTAK-E VELÜK GONDJAIKRÓL BESZÉLGETNI

Élnek-e az elhunyt férj szülei	Szokott-e az özvegy beszélgetni elhunyt férje szüleivel			Ismeretlen, hogy élnek-e	A szülők nem élnek	Összesen
	Igen	Nem	Ismeretlen			
Mindkét szülő él	11	90	6	-	-	107
Csak az apa él	2	34	1	-	-	37
Csak az anya él	9	71	2	-	-	82
Egyik szülő sem él	-	-	-	-	85	85
Ismeretlen, hogy élnek-e a szülők	-	-	-	1	-	1
Összesen	22	195	9	1	85	312

54. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA APJUK KORA ÉS LAKÓHELYE SZERINT

Az özvegy apjának kora	Az özvegy apjának lakóhelye						Összesen
	Az özvegy apjával		Az apa más városban, községben	Az apa lakhelye ismeretlen	Ismeretlen, hogy él-e az apja	Apja nem él	
	egy lakásban	egy városban, községben, de külön lakásban					
			lakik				
49 éves és fiatalabb	1	6	5	-	-	-	12
50 - 59 éves	4	14	5	-	-	-	23
60 - 64 éves	6	28	29	-	-	-	63
65 - 69 éves	5	22	15	2	-	-	44
70 - 74 éves	1	12	14	-	-	-	27
75 - 79 éves	-	2	3	-	-	-	5
80 éves és idősebb	1	3	-	-	-	-	4
Ismeretlen a kora	-	-	-	1	-	-	1
Ismeretlen, hogy él-e	-	-	-	-	1	-	1
Apja nem él	-	-	-	-	-	132	132
Összesen	18	87	71	3	1	132	312

55. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA APJUK LAKÓHELYE ÉS ASZERINT, HOGY APJUKKAL MIKOR TALÁLKOZTAK UTOLJÁRA

Az özvegy apjának lakóhelye	Az özvegy mikor találkozott utoljára apjával							Ismeretlen, hogy él-e az apja	Apja nem él	Összesen
	A megkérdezés napján	a megkérdezés előtt								
		egy nappal	egy héttel	két héttel	egy hónappal	több hónappal	több, mint egy évvel			
Az özvegygel										
egy lakásban	17	1	-	-	-	-	-	-	-	18
egy városban, községben, de külön lakásban	33	21	19	6	1	1	2	4	-	87
más városban, községben	2	7	16	11	12	14	5	4	-	71
Lakóhelye ismeretlen	-	-	2	-	1	-	-	-	-	3
Ismeretlen, hogy él-e az apja	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Apja nem él	-	-	-	-	-	-	-	-	-	132
Összesen	52	29	37	17	14	15	7	8	1	312

56. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ANYJUK KORA ÉS LAKÓHELYE SZERINT

Az özvegy anyjának kora	Az özvegy anyjának lakhelye				Ismeretlen, hogy él-e az anyja	Anyja nem él	Összesen
	Az özvegy anyjával		Az anya más városban, községben	Az anya lakhelye ismeretlen			
	egy lakásban	egy városban községben, de külön lakásban					
	lakik						
49 éves és fiatalabb	8	11	11	-	-	-	28
50 - 54 éves	5	13	13	-	-	-	31
55 - 59 éves	9	24	19	-	-	-	52
60 - 64 éves	5	34	23	3	-	-	65
65 - 69 éves	3	12	22	1	-	-	38
70 - 74 éves	5	7	9	-	-	-	21
75 - 79 éves	4	1	5	-	-	-	10
80 éves és idősebb	-	-	-	-	-	-	-
Ismeretlen a kora	2	-	1	-	-	-	3
Ismeretlen, hogy él-e	-	-	-	-	1	-	1
Anyja nem él	-	-	-	-	-	63	63
Összesen	39	102	103	4	1	63	312

57. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ANYJUK LAKÓHELYE ÉS ASZERINT, HOGY MIKOR TALÁLKOZTAK ANYJUKKAL UTOLJÁRA

Az özvegy anyjának lakóhelye	Az özvegy mikor találkozott utoljára anyjával							Ismeretlen, hogy mikor	Ismeretlen, hogy él-e az anyja	Anyja nem él	Összesen
	A megkérdezés napján	a megkérdezés előtt									
		egy nappal	egy héttel	két héttel	egy hónappal	több hónappal	több, mint egy évvel				
Az özvegygel											
egy lakásban	35	1	1	-	1	-	-	1	-	-	39
egy városban, községben, de külön lakásban	50	22	20	2	3	1	-	4	-	-	102
más városban, községben	9	3	32	13	21	18	7	-	-	-	103
Lakóhelye ismeretlen	-	-	1	-	1	-	-	2	-	-	4
Ismeretlen, hogy él-e az anyja	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Anyja nem él	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63	63
Összesen	94	26	54	15	26	19	7	7	1	63	312

58. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT,
 HOGY MIKOR TALÁLKOZTAK UTOLJÁRA APJUKKAL ÉS VALAMELYIK TESTVÉRÜKKEL

Az özvegy mikor találkozott utoljára apjával	Az özvegy mikor találkozott utoljára valamelyik testvérével								Nincs testvére	Ismeretlen, hogy van-e testvére	Összesen
	A megkérdezés napján	A megkérdezés előtt									
		egy nappal	egy héttel	két héttel	egy hónappal	több hónappal	több, mint egy évvel	ismeretlen, hogy mikor			
A megkérdezés napján	28	7	5	2	-	3	-	6	1	-	52
A megkérdezés előtt											
egy nappal	4	8	6	2	2	1	1	5	-	-	29
egy héttel	3	6	12	3	6	1	3	3	-	-	37
két héttel	-	-	4	6	3	4	-	-	-	-	17
egy hónappal	1	-	3	2	6	2	-	-	-	-	14
több hónappal	-	-	5	1	4	5	-	-	-	-	15
több mint egy évvel	1	1	1	-	1	1	1	-	-	1	7
Ismeretlen, hogy mikor	-	1	-	-	1	-	1	5	-	-	8
Ismeretlen, hogy él-e apja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Apja nem él	26	6	20	8	19	18	10	10	15	-	132
Összesen	63	29	56	24	42	35	16	29	16	2	312

59. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT,
 HOGY MIKOR TALÁLKOZTAK UTOLJÁRA ANYJUKKAL ÉS VALAMELYIK TESTVÉRÜKKEL

Az özvegy mikor találkozott utoljára anyjával	Az özvegy mikor találkozott utoljára valamelyik testvérével								Nincs testvére	Ismeretlen, hogy van-e testvére	Összesen
	A megkérdezés napján	A megkérdezés előtt									
		egy nappal	egy héttel	két héttel	egy hónappal	több hónappal	több, mint egy évvel	ismeretlen, hogy mikor			
A megkérdezés napján	40	11	10	6	2	8	2	3	12	-	94
A megkérdezés előtt											
egy nappal	6	8	7	-	1	-	-	3	1	-	26
egy héttel	5	8	16	3	12	2	2	5	1	-	54
két héttel	-	-	3	6	3	3	-	-	-	-	15
egy hónappal	1	-	4	3	12	3	2	-	-	1	26
több hónappal	2	-	5	1	4	5	-	2	-	-	19
több mint egy évvel	-	-	-	-	-	1	5	1	-	-	7
Ismeretlen, hogy mikor	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	7
Ismeretlen, hogy él-e az anyja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Anyja nem él	9	2	11	5	8	13	5	8	2	-	63
Összesen	63	29	56	24	42	35	16	29	16	2	312

60. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY MIKOR TALÁLKOZTAK UTOLJÁRA ELHUNYT FÉRJÜK APJÁVAL ÉS VALAMELYIK TESTVÉRÉVEL

Az özvegy mikor találkozott utoljára elhunyt férje apjával	Az özvegy mikor találkozott utoljára elhunyt férjének valamelyik testvérével								Férjének nincs testvére	Ismeretlen, hogy van-e férjének testvére	Összesen
	A megkérdezés napján	A megkérdezés előtt						Ismeretlen, hogy mikor			
		egy nappal	egy héttel	két héttel	egy hónappal	több hónappal	több, mint egy évvel				
A megkérdezés napján	10	1	3	2	3	1	1	4	3	-	28
A megkérdezés előtt											
egy nappal	-	2	-	1	-	-	1	1	1	-	6
egy héttel	1	2	7	2	1	1	1	1	2	-	18
két héttel	-	1	4	3	1	-	-	1	-	-	10
egy hónappal	-	-	3	-	4	3	1	-	1	-	12
több hónappal	2	1	4	4	1	17	3	1	2	-	35
több, mint egy évvel	1	-	1	1	-	5	8	2	2	-	20
Ismeretlen, hogy mikor	2	-	-	-	1	-	1	7	2	2	15
Ismeretlen, hogy él-e apósa	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Apósa nem él	13	15	20	12	14	28	29	5	31	-	167
Összesen	29	22	42	25	25	55	45	23	44	2	312

61. A 39 ÉVES ÉS FIATALABB GYERMEKES ÖZVEGY NŐK SZÁMA ASZERINT, HOGY MIKOR TALÁLKOZTAK UTOLJÁRA ELHUNYT FÉRJÜK ANYJÁVAL ÉS VALAMELYIK TESTVÉRÉVEL

Az özvegy mikor találkozott utoljára elhunyt férje anyjával	Az özvegy mikor találkozott utoljára elhunyt férje valamelyik testvérével								Férjének nincs testvére	Ismeretlen, hogy van-e férjének testvére	Összesen
	A megkérdezés napján	A megkérdezés előtt						Ismeretlen, hogy mikor			
		egy nappal	egy héttel	két héttel	egy hónappal	több hónappal	több, mint egy évvel				
A megkérdezés napján	16	4	6	4	1	2	2	4	9	-	48
A megkérdezés előtt											
egy nappal	-	4	2	2	2	1	-	-	-	-	11
egy héttel	-	3	11	5	2	3	2	1	1	-	28
két héttel	1	1	5	3	3	3	1	-	2	-	19
egy hónappal	-	2	4	6	5	4	1	-	3	-	25
több hónappal	1	-	3	1	1	12	4	2	3	-	27
több mint egy évvel	-	1	1	-	1	3	13	1	2	-	22
Ismeretlen, hogy mikor	1	-	-	-	1	2	-	3	-	2	9
Ismeretlen, hogy él-e anyósa	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Anyósa nem él	10	7	10	4	9	25	22	11	24	-	122
Összesen	29	22	42	25	25	55	45	23	44	2	312

A NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓ INTÉZET KÖZLEMÉNYEI

A Népeségtudományi Kutató Intézet közleményei sorozatban eddig az alábbi kötetek jelentek meg:

1. Magyarország megyénkénti népességének várható alakulása, 1960. I. -1980. I. között. 1963/1.
2. A nyugdíjasok helyzete. 1963/2.
3. A korbevállás megbízhatóságának vizsgálatai az 1960. évi népszámlálásnál. 1964/1.
4. Magyarország népességének demográfiai jellemzői régióként. 1965/1.
5. A válások okai. 1965/2.
6. A budapesti nyugdíjasok helyzete és problémái. 1965/3.
7. A társadalmi átrétegződés és demográfiai hatásai, I. Budapesten és a városokban. 1965/4.
8. A népesség foglalkozásának változása 1960-1963 között. 1965/5.
9. Vizsgálatok a népesség területei eloszlásának alakulásáról Magyarországon. 1900-1960. 1966/1.
10. Lakásdemográfiai adatok. 1966/2.
11. A szociális intézetek és gondozottak helyzete. 1966/3.
12. Magyarország népességének területi előreszámítása. 1966/4.
13. A magyar leíró statisztika irány fejlődése. 1966/5.
14. Termékenységi adatok. 1966/6.
15. A demográfiai tényezők hatása a művelődésre. 1967/1.
16. Iskolai végzettség és szakképzettség. 1967/2.
17. Magyarország népességének gazdasági korfái. 1967/3.
18. Nemzetiségek demográfiai sajátosságai Baranya megyében. 1968/1.
19. Magyarország népességének előreszámítása. 1966-2001. 1968/2.
20. A magyar történeti demográfia a II. világháború után. 1968/3. *(Angol nyelven.)*
21. Történeti demográfiai kollokvium. Budapest, 1965. 1968/4. *(Francia, angol és német nyelven.)*
22. Demográfiai jellemzők a települések nagyságcsoportja szerint, 1900-1960. 1968/5.
23. A Központi Statisztikai Hivatal Népeségtudományi Kutató Intézetének évkönyve. 1963-1968. 1968/6. *(Magyar és angol nyelven.)*
24. Alkoholizmus. 1968/7.
25. Gyermekgondozási segély. 1969/1.
26. Kutatási módszerek a termékenység és a családtervezés vizsgálatára: Magyar tapasztalatok. 1969/2. *(Angol nyelven.)*
27. Családtervezés Magyarországon. Az 1966. évi termékenységi és családtervezési vizsgálat (TCS) fontosabb adatai. 1970/1.
28. Gyermekgondozási segély. 1970/2.
29. 1966. évben egyetemi (főiskolai) felvételre jelentkezettek demográfiai és testfejlétségi vizsgálata. 1970/3.
30. Társadalmi átrétegződés és demográfiai hatásai. II. Magyarországon. 1970/4.
31. Családtervezés Magyarországon. Az 1966. évi termékenységi és családtervezési vizsgálat (TCS) fontosabb adatai. 1970/1. *(Angol nyelven.)*
32. A IX. Biológiai Vándorgyűlésen elhangzott előadások tartalmi kivonatai. Budapest, 1970. május 6-8. 1970/6. *(Angol nyelven.)*
33. Magyarország népességének 1957 óta történt belföldi vándorlásának vizsgálata néhány szempontból. 1971/1. *(Angol nyelven.)*
34. Magyarország halandósági táblái 1900/01-től 1967/68-ig. 1971/2.
35. Népesedéspolitika Magyarországon. 1972/1.
36. Magyarország népességének előreszámítása (1972-2001). 1973/1.
37. Nemzetiségek demográfiai sajátosságai Baranya megyében. II. 1973/2.
38. Magyarország népessége. 1974/1. *(Angol nyelven.)*
39. A budapesti alkoholisták és leszármazottaik biodemográfiai vizsgálata (Első szakasz) (Előzetes jelentés) 1974/2.
40. Kriminálitási táblák. 1974/3.
41. A gazdasági korfák módszertani apparátusának felhasználása optimális stabil népességek meghatározására. 1974/4.
42. A társadalmi térbeliség néhány elméleti és gyakorlati problémája. 1975/1.
43. Népesedési kérdésekkel kapcsolatos közvéleménykutatás. 1976/1.
44. Budapesti öngyilkosok vizsgálata 1972. 1976/2.
45. Az 1-60 hónapos budapesti gyermekek testi fejlettsége, szociodemográfiai és morbiditási viszonyai (Előzetes jelentés) 1977/1.

Kiadó: Statisztikai Kiadó Vállalat
1033 Budapest III., Kaszás u. 10-12.
Felelős vezető: Kecskés József igazgató
Borítóterv: Bogár Imre
Formátum: A/4 Terjedelem: 7 (A/5) iv Példányszám: 1 000
Statisztikai Kiadó Vállalat, Nyomdaüzem - 79-1322-0